

**A Papod-Miklád (HUBF20002)  
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület  
fenntartási terve**

Csopak  
2021

**Készítette:**

Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság

8229 Csopak, Kossuth u. 16.

Tel: 06-87-555-260 Fax: 06-87-555-261

E-mail: [bfnp@bfnp.hu](mailto:bfnp@bfnp.hu)

Web: <https://www.bfnp.hu>

Acrida Természetvédelmi Kutató BT.

8300 Tapolca, Deák F. u. 7.

Tel: 06-20-34-89-345 Fax: 06-88-785-023

E-mail: [kenyeres@acidabt.hu](mailto:kenyeres@acidabt.hu)

**Felelős tervező**

Dr. Kenyeres Zoltán

**Vezető szakértők**

Dr. Bauer Norbert

Mészáros András

**Közreműködő szakértők**

Bauer Máté András

Hüvös-Récsi Annamária

Papp Sándor

Szentmiklósi-Nagy Kornél

Vers József

Készült Dr. Ambrus András, Dr. Ábrahám Levente, Fehér Csaba Endre, Dr. Kutasi Csaba, Dr. Tóth Sándor, valamint a BfNPI adattári adatainak felhasználásával.

## Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv.....	4
1. A terület azonosító adatai.....	5
1.1. Név.....	5
1.2. Azonosító kód.....	5
1.3. Kiterjedés.....	5
1.4 A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek.....	5
1.5. Érintett települések.....	6
1.6. Egyéb védeltségi kategóriák.....	6
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	7
2. Veszélyeztető tényezők.....	10
3. Kezelési feladatok meghatározása.....	16
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése.....	16
3.2. Kezelési javaslatok.....	18
3.2.1. Élőhelyek kezelése.....	18
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés.....	42
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések.....	42
3.2.4. Kutatás, monitorozás.....	44
3.2.5. Mellékletek.....	45
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében.....	58
3.3.1. Agrártámogatások.....	58
3.3.2. Pályázatok.....	61
3.3.3. Egyéb.....	61
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	62
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök.....	62
3.4.2. A kommunikáció címzettjei.....	62
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel.....	63

# **I. Natura 2000 fenntartási terv**

## 1. A terület azonosító adatai

### 1.1. Név

Tervezési terület neve:

Papod-Miklád kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kjTT)

### 1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:

HUBF20002

### 1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:

7734,76 ha

### 1.4 A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A jelölő élőhelyek és fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2021. évi változatát vettük alapul.

#### 1.4.1. Jelölő élőhelyek

\*6240 Szubpannon sztyeppék

\*8160 Közép-Európa domb- és hegyvidéki mészkő-törmelékletői<sup>T</sup>

\*9180 Lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion*-erdői

\*91G0 Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraeá*val és *Carpinus betulusszal*

\*91H0 Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel

6210 Meszes alapkőzetű féltérmezetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*)

6190 Pannon sziklagyepek (*Stipo-Festucetalia pallentis*)<sup>D</sup>

6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*)

7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek

8210 Mészkősziklás lejtők sziklanövényzettel<sup>T</sup>

9130 Szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*)

9150 A *Cephalanthero-Fagion* közép-európai sziklai bükkösei mészkövön

91M0 Pannon cseres-tölgyesek

\*kiemelt közösségi jelentőségű jelölő élőhely

<sup>T</sup> nem fordul elő a területen

<sup>D</sup> D kategóriába való átsorolása javasolt

#### 1.4.2. Jelölő értéknek javasolt élőhelyek

6520 Hegyi kaszálórétek

6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*)

### 1.4.3. Jelölő fajok

\*Csíkos medvelepke (*Euplagia quadripunctaria*)  
\*Havasi cincér (*Rosalia alpina*)  
Fénylő zsoltina (*Klasea lycopifolia* syn. *Serratula lycopifolia*)  
Szent István-szegfű (István király-szegfű) (*Dianthus plumarius* subsp. *regis-stephani*)  
Lápi tarkalepke (*Euphydryas aurinia*)  
Díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)  
Füstös ősziaraszoló (*Lignoptera fumidaria*)  
Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)  
Sötét hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*)  
Vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)  
Nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)  
Nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)  
Gyászscincér (*Morimus funereus*)  
Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)  
Vöröshasú unka (*Bombina bombina*)  
Ürge (*Spermophilus citellus*)  
Nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)  
Nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*)  
Közönséges denevér (*Myotis myotis*)

\* kiemelt közösségi jelentőségű faj

### 1.4.4. Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű fajok

Magyar futrinka (*Carabus hungaricus*)  
Sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*)

## 1.5. Érintett települések

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Veszprém	Veszprém	4373,64	56,55	34,81
Márkó	Veszprém	1550,95	20,05	45,07
Lókút	Veszprém	737,24	9,53	40,71
Hárskút	Veszprém	504,03	6,52	14,62
Pénzesgyőr	Veszprém	383,69	4,96	21,74
Zirc	Veszprém	185,22	2,39	5,51
Összesen:		7734,76	100	

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

## 1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Átfedés (ha)	Átfedés (%)	Kapcsolódó jogszabály száma
Ökológiai hálózat magterület, ökológiai folyosó és puffterület övezete	MT PT	-	7064,27 657,11	91,3 8,5	2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről
<i>ex lege</i> láp	-	Miklád, Veszprém 0134/1-3; 0146/1-3,5-9; 0150/2,4,6-8,10-11; 0151; 0153-0164; 0166; 0167; 0323; 0324/1,3; 0325/1; 01146; 01155/1-2; 01156/2-9; 01157/2; 01158/1-2; 01159/1-6, 8; 01160/1-13; 01161/2-6; 01162/1-7; 01163/1-2; 01164; 01165/3-7; 01166/1-2; 01167; 01169/4; 01171/2; 01171/10, 12-13; 01175/2; 01178/1; 01179/16; 01180/1; 01181/3	178,44	2,3	A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény

## 1.7. Tervezési és egyéb előírások

### 1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A tervezési területen országos védett terület nem található, ezért természetvédelmi kezelési terv nem készült.

### 1.7.2. Településrendezési eszközök

Hárskút, településfejlesztési koncepció, 33/2012. (V. 24.) határozat  
Hárskút, szabályozási terv és helyi építési szabályzat, 10/2010. (VII. 29.) rendelet  
Hárskút, szabályozási terv és helyi építési szabályzat, 9/2007. (V. 30.) rendelet  
Hárskút község helyi építési szabályzatáról és szabályozási tervéről, 12/2005 (V. 31.) rendelet  
Hárskút község településszerkezeti terve, 26/2005 (V. 30.) határozat  
Lókút, szabályozási terv és helyi építési szabályzat, 3/2007. (IV. 10.) rendelet  
Lókút Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozási Tervéről, 6/2005. (VI. 9.) rendelet  
Lókút Településszerkezeti Tervéről, 43/2005 (VI. 8.) határozat  
Márkó, szabályozási terv és HÉSZ (egységes szerkezetben), 4/2011. (VI.8.) rendelet  
Márkó, településszerkezeti terv módosítás (tervlap nélkül), 130/2017. (XII.18.) határozat  
Márkó, településszerkezeti terv (egységes szerkezetben) (csak tervlap), 60/2011. (VI.8.) határozat  
Márkó, szabályozási terv és HÉSZ (egységes szerkezetben), 4/2011. (VI.8.) rendelet  
Márkó, szabályozási terv és HÉSZ – módosítás, 11/2015. (IX.10.) rendelet  
Márkó, szabályozási terv és HÉSZ - módosítás (Egységes szerkezetben), 4/2011. (VI.8.) rendelet  
Márkó, településszerkezeti terv módosítás, 77/2015. (IX.8.) határozat  
Márkó, településszerkezeti terv módosítás, 97/2011. (XI. 15.) határozat  
Márkó, településszerkezeti-, szabályozási terv és HÉSZ – módosítás, 7/2011. (XI. 16.) rendelet

Márkó, szabályozási terv és HÉSZ - módosítás egységes szerkezetben, 4/2011. (VI. 8.) rendelet  
Márkó, településszerkezeti terv – módosítás, 60/2011. (VI. 8.) határozat  
Márkó, szabályozási terv és HÉSZ – módosítás, 6/2006. (VII. 4.) rendelet  
Pénzesgyőr, szabályozási terv és helyi építési szabályzat, 13/2004.(X.05.) rendelet  
Pénzesgyőr, településszerkezeti terv, 147/2004 (IX.16.) határozat  
Veszprém, belterület szabályozási terv és HÉSZ módosítás, 30/2018. (VI.27.) rendelet  
Veszprém, belterület településszerkezeti terv módosítás (teljes területre vonatkozó, egységes szerkezetű tervlapot tartalmaz), 146/2018. (VI.27.) határozat  
Veszprém, szabályozási terv és HÉSZ (egységes szerkezetben), 24/2017. (IX.28.) rendelet  
Veszprém, településszerkezeti terv módosítás (teljes területre vonatkozó tervlapot tartalmaz), 28/2018. (II.22.) határozat  
Veszprém, szabályozási terv és HÉSZ módosítás, 12/2018. (II.22.) rendelet  
Veszprém, szabályozási terv és HÉSZ (egységes szerkezetben), 24/2017. (IX.28.) rendelet  
Veszprém, szabályozási terv és HÉSZ, 24/2017. (IX.28.) rendelet  
Veszprém, településszerkezeti terv, 213/2017. (IX.28.) határozat  
Veszprém, településszerkezeti terv - módosítás (Teljes területre vonatkozó tervlapot tartalmaz), 46/2015. (XII.17.) rendelet  
Veszprém, szabályozási terv és HÉSZ – módosítás, 24/2015. (VI.25.) rendelet  
Veszprém, szabályozási terv és HÉSZ - módosítás - Teljes területre vonatkozó tervlapot tartalmaz, 36/2014. (IX. 11.) rendelet  
Veszprém, HÉSZ – módosítá, 7/2014. (II. 27.) rendelet  
Veszprém, településfejlesztési koncepció, 202/2013. (VI. 27.) határozat  
Veszprém MJV településfejlesztési koncepció kiegészítése, 162/2002.(VI.21.) Kh.sz. határozat  
Zirc, HÉSZ (egységes szerkezetben), 6/2005. (IV.5.) rendelet  
Zirc, Hosszúrét településrész zöldterület övezete szabályozási terv és HÉSZ módosítás, 2/2018. (I.26.) rendelet  
Zirc, HÉSZ (egységes szerkezetben), 6/2005. (IV.5.) rendelet  
Zirc, szabályozási terv és HÉSZ módosítás, 20/2016. (XI.25.) rendelet  
Zirc, HÉSZ (egységes szerkezetben), 6/2005. (IV.5.) rendelet  
Zirc, településszerkezeti terv módosítás, 245/2016. (XI.17.) határozat  
Zirc, szabályozási terv és HÉSZ - módosítás (egységes szerkezetben), 6/2005. (IV.5.) rendelet  
Zirc, településszerkezeti terv – módosítás, 176/2015. (VI.25.) határozat  
Zirc, településszerkezeti terv – módosítás, 112/2015. (V.7.) határozat  
Zirc, HÉSZ - egységes szerkezetben, 6/2005. (IV. 5.) rendelet  
Zirc, településszerkezeti terv – módosítás, 212/2012. (X. 29.) határozat  
Zirc, HÉSZ módosítás, 16/2011 (V.31.) rendelet  
Zirc, HÉSZ -egységes szerkezetben 2011, 6/2005. (IV. 5.) rendelet  
Zirc, szabályozási terv és HÉSZ módosítás, 32/2009 (X.01.) rendelet  
Zirc, HÉSZ -egységes szerkezetben, 6/2005. (IV. 5.) rendelet  
Zirc, szabályozási terv és HÉSZ – módosítás, 26/2009 (VIII.11.) rendelet  
Zirc, településszerkezeti terv – módosítás, 190/2009 (VIII.10.) hat.  
Zirc szabályozási terv, HÉSZ, 9/2009. (III.11.) rendelet  
Zirc szabályozási terv, HÉSZ, 8/2009 (III.10.) rendelet  
Zirc, településszerkezeti terv, 26/2009.(II.23.) határozat  
Zirc, HÉSZ - egységes szerkezetben, 6/2005. (IV. 5.) rendelet  
Zirc Város Településrendezési terve, 6/2005.(IV.05.) ÖK. rendelet  
Zirc Város Településrendezési terve, 49/2005.(III.21.) Kt. sz. határozat



### ***1.7.3. Körzeti erdőtervek***

A tervezési terület zömmel a Zirci erdőtervezési körzetbe tartozik, Hárskút településhatár a Kab-hegyi körzet része.

A Zirci körzet erdőterve 2021.01.15-én kelt határozattal került megújításra, NFK-42594/080/2020 számú határozattal, a következő körzeti erdőtervezés alapján kiadott határozat véglegessé válásáig érvényes.

A Kab-hegyi erdőtervezési körzet körzeti erdőterve (274/2/2010) érvényes 2012. január 1–2021. december 31-ig.

### ***1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek***

A tervezési terület az 507-es számú Bakonyi Vadgazdálkodási tájegységben található, amelynek vadgazdálkodási tervét az Észak-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről szóló 12/2018. (VII. 3.) AM rendelet tartalmazza. A tervezési terület a VERGA Zrt. (19-303860-507) és a Hajag Vidéki Vt. (19-301750-507) vadászterületeit érinti. A hosszú távú vadgazdálkodási üzemtervek egységesen 2037. 02. 28. napjáig érvényesek és a Veszprém Megyei Kormányhivatal vadászati hatóságánál elérhetők.

### ***1.7.5. Halgazdálkodási tervek***

A tervezési terület nem érint aktuálisan halgazdálkodással érintett vízterületet (a Miklád területén lévő tározó korábban halastóként üzemelt).

### ***1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv***

A tervezési terület a 1-13. Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony közvetlen vízyűjtő-gazdálkodási tervezési alegységhez tartozik. Az Országos Vízyűjtő-gazdálkodási Tervet a 1155/2016. (III.31) Korm. határozat tartalmazza. (<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&program> elemid=149)

### ***1.7.7. Egyéb terv***

Mészáros A., Cservenka J., Simon P. & Petróczi I. (2014): A Keleti-Bakony (HUBF 20001) és a Papod-Miklád (HUBF 20002) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület honvédelmi használatú részeinek Natura 2000 fenntartási terve. – BfNPI Adattár

[Varpalotai loter Natura 2000 fenntartási terv 2014 07 11 \(termeszetvedelem.hu\)](http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&program)

## 2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége H=nagy M=közepes L=kicsi	Érintett terület nagyága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
<b>A területen belül ható veszélyeztető tényezők</b>				
A06	Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése)	L	5	A 6520 Hegyi kaszálórétek és 6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzezes vagy agyagbemosódásos talajokon ( <i>Molinion caeruleae</i> ) élőhelyeket, valamint az ürge ( <i>Spermophilus citellus</i> ) állományait veszélyezteti – az élőhelyek fajösszetételének és szerkezetének megváltozásán, gyomosodásán keresztül.
A09	Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés	L	5	A 6210 Meszes alapköztű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik ( <i>Festuco-Brometalia</i> ), *91H0 Pannon molyhos tölgyesek <i>Quercus pubescens</i> -szel *és 6240 Szubpannon sztyeppék élőhelyeket, valamint a füstös ősziaraszoló ( <i>Lignoptera fumidaria</i> ) állományait veszélyezteti – az élőhelyek háborgatása, taposása, a növényzet jellegének megváltoztatása által.
A13	Gyepterületek és egyéb féltermészetes élőhelyek felülvetése	L	2	A 6520 Hegyi kaszálórétek élőhelyet veszélyezteti – az élőhelyek fajösszetételének és szerkezetének megváltozásán keresztül.
B01	Erdővé alakítás más művelési módból vagy erdősítés (kivéve lecsapolás)	M	5	A füstös ősziaraszoló ( <i>Lignoptera fumidaria</i> ) és a díszes tarkalepke ( <i>Euphydryas maturna</i> ) állományait veszélyezteti – a fajok számára optimális, illetve potenciális élőhelyek területi kiterjedésének csökkenés által.
B06	Fakitermelés (kivéve tarvágás)	M	30	A *9180 Lejtők és sziklatörmelékek <i>Tilio-Acerion</i> -erdői, *91H0 Pannon molyhos tölgyesek <i>Quercus pubescens</i> -szel, 9150 A <i>Cephalanthero-Fagion</i> közép-európai sziklai bükkősei mészkövön, *91G0 Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i> ával és <i>Carpinus betulusszal</i> , 9130 Szubmontán és montán bükkösök ( <i>Asperulo-Fagetum</i> ) és 91M0 Pannon cseres-tölgyesek * élőhelyeket, valamint a *csíkos medvelepke ( <i>Euplagia quadripunctaria</i> ), *havasi cincér ( <i>Rosalia alpina</i> ), skarlátbogár ( <i>Cucujus cinnaberinus</i> ), nagyfülű denevér ( <i>Myotis bechsteinii</i> ), nyugati pisedenevér ( <i>Barbastella barbastellus</i> ) és sárga gyapjasszövő ( <i>Eriogaster catax</i> ) fajokat

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége H=nagy M=közepes L=kicsi	Érintett terület nagyága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				veszélyezteteti – az élőhelyek fajösszetételének és élőhely-szerkezetének megváltozásán, valamint az érintett fajok potenciális fejlődési, tartózkodási és táplálkozási helyeinek csökkenésén keresztül.
B07	Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmeléket is	M	30	A *havasi cincér ( <i>Rosalia alpina</i> ), nagy szarvasbogár ( <i>Lucanus cervus</i> ), skarlátbogár ( <i>Cucujus cinnaberinus</i> ), nagy hőscincér ( <i>Cerambyx cerdo</i> ), gyászscincér ( <i>Morimus funereus</i> ), nagyfülű denevér ( <i>Myotis bechsteinii</i> ) és nyugati pisedenevér ( <i>Barbastella barbastellus</i> ) fajokat veszélyezteteti – a potenciális fejlődési és tartózkodási helyeik térfoglalásának csökkentése által.
B08	Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát)	M	30	A *havasi cincér ( <i>Rosalia alpina</i> ), nagy szarvasbogár ( <i>Lucanus cervus</i> ), skarlátbogár ( <i>Cucujus cinnaberinus</i> ), nagy hőscincér ( <i>Cerambyx cerdo</i> ), gyászscincér ( <i>Morimus funereus</i> ), nagyfülű denevér ( <i>Myotis bechsteinii</i> ), nyugati pisedenevér ( <i>Barbastella barbastellus</i> ) fajokat veszélyezteteti – a potenciális fejlődési és tartózkodási helyeik térfoglalásának csökkentése által.
B15	Előregedett erdők csökkentését célzó erdőkezelés	M	30	A *9180 Lejtők és sziklatörmelékek <i>Tilio-Acerion</i> -erdői, *91H0 Pannon molyhos tölgyesek <i>Quercus pubescens</i> -szel, 9150 A <i>Cephalanthero-Fagion</i> közép-európai sziklai bükkösei mészkövön, 9130 Szubmontán és montán bükkösök ( <i>Asperulo-Fagetum</i> ), 91M0 Pannon cseres-tölgyesek, valamint a *csíkos medvelepke ( <i>Euplagia quadripunctaria</i> ), *havasi cincér ( <i>Rosalia alpina</i> ), skarlátbogár ( <i>Cucujus cinnaberinus</i> ), nagyfülű denevér ( <i>Myotis bechsteinii</i> ) és nyugati pisedenevér ( <i>Barbastella barbastellus</i> ) fajokat veszélyezteteti – az élőhelyek fajösszetételének és élőhely-szerkezetének megváltozásán, valamint az érintett fajok potenciális fejlődési, tartózkodási és táplálkozási helyeinek csökkenésén keresztül.

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége H=nagy M=közepes L=kicsi	Érintett terület nagyága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
F07	Sport, turisztikai és szabadidős tevékenységek	L	2	A füstös ősziaraszoló ( <i>Lignoptera fumidaria</i> ), díszes tarkalepke ( <i>Euphydryas maturna</i> ) és közönséges denevér ( <i>Myotis myotis</i> ) állományait veszélyezteti – az élőhelyek háborgatása, valamint a növényzet jellegének megváltoztatása által.
G08	Hal- és vadállomány kezelése	H	40	A *6210 Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik ( <i>Festuco- Brometalia</i> ), *91H0 Pannon molyhos tölgyesek <i>Quercus pubescens</i> -szel, *6240 Szubpannon sztyeppék, 6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon ( <i>Molinion caeruleae</i> ) és 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek élőhelyeket, valamint a fénylő zsoltina ( <i>Serratula lycopifolia</i> ) állományait veszélyezteti – az élőhelyek háborgatása, valamint a növényzet jellegének megváltoztatása által. Ezen túl a vadállomány valamennyi jelölő erdei élőhely természetes felújulását, regenerálódását – a makkfelevéssel, csemeték károsításával – veszélyezteti.
H01	Katonai, félkatonai vagy rendőrségi gyakorlatok és műveletek szárazföldön	M	10	A *6240 Szubpannon sztyeppék élőhelyet veszélyezteti – felszínbolygatás, illetve annak következményeként fellépő gyomosodás által. A tevékenységből adódóan esetlegesen keletkező tüzek a füstös ősziaraszoló ( <i>Lignoptera fumidaria</i> ) állományait veszélyeztetik – direkt mortalitás, valamint a fajok számára optimális, illetve potenciális élőhelyek területi kiterjedésének csökkenése által.
I01	Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok	M	15	A *91H0 Pannon molyhos tölgyesek <i>Quercus pubescens</i> -szel élőhelyet veszélyezteti – elsősorban a bálványfa ( <i>Ailanthus altissima</i> ) terjedése, a gypszerkezet és aljnövényzet, valamint az állományszerkezet átalakulása, leromlása miatt.
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	M	10	A *6210 Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik ( <i>Festuco- Brometalia</i> ), *91H0 Pannon molyhos

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége H=nagy M=közepes L=kicsi	Érintett terület nagyága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				tölgyesek <i>Quercus pubescens</i> -szel, *6240 Szubpannon sztyeppék, 6520 Hegyi kaszálórétek, 6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon ( <i>Molinion caeruleae</i> ) és 7230 Mészkevelő üde láp- és sásrétek élőhelyeket veszélyezteteti – gyepszerkezet és aljnövényzet, valamint az állományszerkezet átalakulása, leromlása miatt, akác terjedésén keresztül.
I03	Állati és növényi kórokozók és kártevők	L	10	A *91G0 Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraeával</i> és <i>Carpinus betulusszal</i> , 9130 Szubmontán és montán bükkösök ( <i>Asperulo-Fagetum</i> ), 91M0 Pannon cseres-tölgyesek élőhelyeket veszélyezteteti – az állományszerkezet átalakulásán, leromlásán keresztül.
I04	Problémát jelentő őshonos növény- és állatfajok	H	40	A *6210 Meszes alapkőzetű féltértermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik ( <i>Festuco-Brometalia</i> ), *9180 Lejtők és sziklatörmelékek <i>Tilio-Acerion</i> -erdői, *91H0 Pannon molyhos tölgyesek <i>Quercus pubescens</i> -szel, 9150 A <i>Cephalanthero-Fagion</i> közép-európai sziklai bükkösei mészkövön, *6240 Szubpannon sztyeppék, 6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon ( <i>Molinion caeruleae</i> ), 7230 Mészkevelő üde láp- és sásrétek élőhelyeket veszélyezteteti – általános felszínkárosítás és bolygatás formájában, melyet a magas vadlétszám (gímszarvas és vaddisznó) idéz elő. Az intenzív túrás, taposás révén gyomosodás, jellegtelenedés figyelhető meg.
J01	Felszíni és felszín alatti vizeket érintő kevert forrású szennyezés (édesvízi és szárazföldi)	L	3	A 6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon ( <i>Molinion caeruleae</i> ) és 7230 Mészkevelő üde láp- és sásrétek élőhelyeket veszélyezteteti – az ökológiai körülmények megváltozása okozta szerkezetváltozáson, gyomosodáson keresztül.
K01	Víz kivétel felszíni, felszín alatti vagy kevert vizekből	M	3	A 6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon ( <i>Molinion caeruleae</i> ) és 7230 Mészkevelő üde láp- és

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége H=nagy M=közepes L=kicsi	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				sásrétek élőhelyeket veszélyezteti – a terület vízellátásának romlása által.
L02	Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében (más, mint a mezőgazdasági vagy erdészeti gyakorlatnak által okozott közvetlen változás)	M	10	A *6210 Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik ( <i>Festuco-Brometalia</i> ), *6240 Szubpannon sztyeppék, 6520 Hegyi kaszálórétek, 6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon ( <i>Molinion caeruleae</i> ), 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek élőhelyeket, valamint a füstös ősziaraszoló ( <i>Lignoptera fumidaria</i> ), lápi tarkalepke ( <i>Euphydryas aurinia</i> ), díszes tarkalepke ( <i>Euphydryas maturna</i> ), nagy tűzlepke ( <i>Lycaena dispar</i> ), sötét hangyaboglárka ( <i>Maculinea nausithous</i> ), vérfű hangyaboglárka ( <i>Maculinea teleius</i> ) és ürge ( <i>Spermophilus citellus</i> ) fajokat veszélyezteti – az élőhely-szerkezet megváltozásán keresztül.
L04	Természetes eutrofizáció vagy savasodás	L	3	A 6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon ( <i>Molinion caeruleae</i> ) és 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek élőhelyeket veszélyezteti – az ökológiai körülmények megváltozása okozta szerkezetváltozáson, gyomosodáson keresztül.
<b>A területre kívülről ható veszélyeztető tényezők</b>				
N01	Hőmérsékletváltozás (pl. hőmérséklet növekedés és szélsőséges hőmérsékleti értékek) a klímaváltozás következtében	H	30	A *9180 Lejtők és sziklatörmelékek <i>Tilio-Acerion</i> -erdői, 9150 A <i>Cephalanthero-Fagion</i> közép-európai sziklai bükkösei mészkövön, *91G0 Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i> ával és <i>Carpinus betulusszal</i> , 9130 Szubmontán és montán bükkösök ( <i>Asperulo-Fagetum</i> ), 91M0 Pannon cseres-tölgyesek és 6520 Hegyi kaszálórétek élőhelyeket, valamint a fénylő zsoltina ( <i>Serratula lycopifolia</i> ) állományait veszélyezteti – a számukra optimálistól eltérő hőmérsékleti viszonyok kialakulásán keresztül.

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége H=nagy M=közepes L=kicsi	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
N02	Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében	H	30	A *9180 Lejtők és sziklatörmelékek <i>Tilio-Acerion</i> -erdői, *91H0 Pannon molyhos tölgyesek <i>Quercus</i> <i>pubescens</i> -szel, 9150 A <i>Cephalanthero-Fagion</i> közép- európai sziklai bükkösei mészkövön, *91G0 Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i> ával és <i>Carpinus</i> <i>betulusszal</i> , 9130 Szubmontán és montán bükkösök ( <i>Asperulo-</i> <i>Fagetum</i> ), 91M0 Pannon cseres- tölgyesek, 6520 Hegyi kaszálórétek, *91E0 6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon ( <i>Molinion caeruleae</i> ), 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek élőhelyeket, valamint a fénylő zsoltina ( <i>Serratula lycopifolia</i> ), lápi tarkalepke ( <i>Euphydryas aurinia</i> ), nagy tűzlepke ( <i>Lycaena dispar</i> ), sötét hangyaboglárka ( <i>Maculinea</i> <i>nausithous</i> ), vérfű hangyaboglárka ( <i>Maculinea teleius</i> ), vöröshasú unka ( <i>Bombina bombina</i> ), nagyfülű denevér ( <i>Myotis bechsteini</i> ) és nyugati pisedenevér ( <i>Barbastella</i> <i>barbastellus</i> ) fajokat veszélyezteti – az élőhelyek és fajok számára optimálistól elmaradó vízellátottság kialakulásán keresztül.

### 3. Kezelési feladatok meghatározása

#### 3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

##### A terület rendeltetése:

- A kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása.
- A Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve az ennek megőrzését, fenntartását biztosító gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

##### Fő célkitűzések:

- A meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) (6210), a szubpannon sztyeppék (\*6240), a lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion*-erdői (\*9180), az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (\*91E0), a pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal (\*91G0), a pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel (\*91H0), a pannon sziklagyepek (*Stipo-Festucetalia pallentis*) (6190), a kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) (6410), a hegyi kaszálórétek (6520), a mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230), a szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*) (9130), a *Cephalanthero-Fagion* közép-európai sziklai bükkösei mészkövön (9150), a pannon cseres-tölgyesek (91M0) közösségi jelentőségű élőhelyek állományainak megőrzése és hosszú távú fenntartása.
- A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű fajok, így a \*csíkos medvelepke (*Euplagia quadripunctaria*), a \*havasi cincér (*Rosalia alpina*), a fénylő zsoldina (*Klasea lycopifolia* syn. *Serratula lycopifolia*), a Szent István-szegfű (István király-szegfű) (*Dianthus plumarius* subsp. *regis-stephani*), a Janka-sallangvirág (*Himantoglossum calcaratum* subsp. *jankae*), a leánykökörcsin (*Pulsatilla grandis*), a sziklai illatosmoha (*Mannia triandra*), a füstös ősziaraszoló (*Lignoptera fumidaria*), a lápi tarkalepke (*Euphydryas aurinia*), a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), a sötét hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*), a vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*), a nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), a skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), a gyászscincér (*Morimus funereus*), a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), az ürge (*Spermophilus citellus*), a nagyfülű denevér (*Myotis bechsteini*), a nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*), a közönséges denevér (*Myotis myotis*), a hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), a harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), a csüngőaraszólo (*Phyllometra culminaria*), a sárgahasú unka (*Bombina variegata*), a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), a mocsári teknős (*Emys orbicularis*), a kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*), a kereknyergű patkósdenevér (*Rhinolophus euryale*) és a vidra (*Lutra lutra*) populációinak megőrzése, fennmaradásának biztosítása.
- Kerülni kell a nagy kiterjedésű (>10ha) egybefüggő erdőfelújításokat és a nagy kiterjedésű egykorú erdőfoltok kialakulását.
- A homogén tér- és korszerkezet javítása az erdei élőhelytípusokban.
- Hosszú távon az egykorú erdőfoltok kezelésénél a szálalóvágás előtérbe helyezése.
- Az élőhely fennmaradását veszélyeztető mennyiségű nagyvad kedvezőtlen hatásainak elhárítása. A vadászati nyomást emelni kell olyan szintre, hogy 10 éven belül a Natura 2000 terület becsült gímállománya a Natura 2000 területen az élőhelyet nem



veszélyeztető legmagasabb szabadterületi gímlétszám értékére csökkenjen. A hasznosítás összetételének biztosítania kell az állomány csökkentésére irányuló cél megvalósítását. A kitűzött állománylétszám elérését követően a hasznosítás mennyiségének és összetételének az élőhelyet nem veszélyeztető legmagasabb szabadterületi gímlétszám szintjén tartását kell biztosítania.

- A területen található nem őshonos (muflon, dámszarvas) vadfajok teljes visszaszorítása.
- A jelölő erdei élőhelytípusok esetében az idős erdőállományok (80 év és felette) legalább 20%-os aránynak biztosítása.
- A véghasználat megkezdése előtt történjen a hagyásfa csoportok kijelölése. A hagyásfa csoportokban a továbbiakban művelési és használati tevékenység ne történjen.
- A sekély talajú, meredek lejtőkön kialakult sziklai erdőkben és molyhos tölgyeseknél a fahasználat teljes mellőzése szükséges – állományaik vágáskor nélküli talajvédelmi rendeltetésű erdőként kezelendők.
- A déli oldalon található cseres-tölgyesek természetes felújítása során fokozatos áttérés szálalóvágásra.
- A területen előforduló xilofág rovarfajok (főképp nagy hőscincér, szarvasbogár és havasi cincér), valamint a denevérfajok (pl. nagyfülű denevér) állományainak fennmaradása érdekében a csúcscsáradt faegyedek, odvas fák kímélete.
- A szubpannon gyeppek becserjésedésének, és technikai sportokkal történő károsításának megakadályozása.
- A Magyar Honvédség kezelésében lévő területeken futó, katonai tevékenységhez köthető úthálózat felülvizsgálatával, a használat szempontjából jelentéktelen utakon történő közlekedés visszaszorítása, szükség szerinti megakadályozása (a szubpannon sztyepp élőhelyfoltok mind egybefüggőbb formában történő megőrzése érdekében).

### **További célkitűzések:**

- A nem közösségi jelentőségű, de fontos védett növény- és állatfajok állományainak megőrzése, különös tekintettel a következő fajokra: cifra (medvefűl) kankalin (*Primula auricula*), gyözedelmes hagyma (*Allium victorialis*), bakonyi berkenye (*Sorbus bakonyensis*), prémes tárniccska (*Gentianopsis ciliata*), változó ebzuzmó (*Peltigera leucophlebia*), sztyepplejtősáska (*Arcyptera microptera*), fűrészlábú szöcske (*Saga pedo*), hosszúcsápú szalmacincér (*Calamobius filum*), hengeres szalmacincér (*Theophilea subcylindricollis*), kis apollólepke (*Parnassius mnemosyne*), szürkés hangyaboglárkának (*Maculinea alcon*), dolomit kéneslepke (*Colias chrysotheme*), tövisszúró gébics (*Lanius collurio*), durvavitorlájú törpedenevér (*Pipistrellus nathusii*), közönséges késeidenevér (*Eptesicus serotinus*), közönséges törpedenevér (*Pipistrellus pipistrellus*), barna hosszúfülűdenevér (*Plecotus auritus*), vízi denevér (*Myotis daubentoni*), rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*), alpesi denevér (*Hypsugo savii*).
- A területen található fekete fenyő elegyes molyhos tölgyes erdőállományok természetes átalakulási folyamatait hagyják érvényesülni (ezeken az élőhelyeken a fekete fenyő esetleges eltávolítása felesleges bolygatást jelentene).
- A jövőben a gyep élőhelytípusok arányának fenntartása érdekében, a gyeppek erdősítésének kerülése.
- A gyepekre veszélyt jelentő adventív bálványfa és ezüsfűlű visszaszorítása.
- A gyep élőhelytípusok fokozódó cserjésedésének extenzív legeltetésével vagy cserjeirtással való megakadályozása.
- A technikai sport célú területhasználat visszaszorítása.
- Mindennemű tűzgyújtás lehetőség szerinti elhárítása.

- Az erdei tisztások gyep jellegét megváltoztató művelés kerülése (pl. erdősisítés, vadföld kialakítás).

### **3.2. Kezelési javaslatok**

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervkészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.

A kezelési javaslatok megfogalmazása a Natura 2000 terület kijelölésének alapját szolgáló élőhelyek és fajok védelmi és állomány-megerősítési szempontjainak, valamint a gazdálkodói érdekeknek az együttes figyelembevételével történt.

A tervezési terület természeti értékeinek megőrzését szolgáló javaslatokat általánosságban (gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok), és úgynevezett kezelési egységekhez rendelt adjuk meg a következőkben. A kezelési egységek élőhelyi alapon, aktuális Á-NÉR (Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer) térkép foltjaihoz kötötten kerültek meghatározásra. Ez utóbbi zömmel művelési ág szerinti azonosságot is jelent. Azok az élőhelyfoltok, melyekhez azonos kezelési javaslatok rendelendők, egy kezelési egységbe kerültek. A tervezés alapjaként kezelt élőhelyfoltokat kölcsönösen megfeleltettük a helyrajzi nyilvántartással és a MePAR-blokkrendszerrel. Az egyes kezelési egységekhez tartozó helyrajzi számok listáját és a MePAR-blokk kódokat a 3.2.5. b. fejezet táblázata tartalmazza.

A kezelési egységekhez kötött intézkedések két szinten kerültek meghatározásra. (1) A kötelezően betartandó előírások pontnál érintettségtől függően – a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendeletet, az érvényben lévő erdőterv rendeletet, az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvényt, vagy a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény szerepeltetjük. (2) A gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok közé kerültek a természetvédelmi célkitűzéseket kiemelt mértékben szolgáló, önkéntes vállaláson alapuló előírás-javaslatok.

#### **3.2.1. Élőhelyek kezelése**

##### **3.2.1.1. Általános, gazdálkodáshoz nem köthető intézkedések**

A tervezési területen a jelen fenntartási terv céljainak elérését nem veszélyeztető, jogszerű, ill. jogerősen engedélyezett tevékenység korlátozás nélkül folytatható.

A tervezési területen olyan beruházás, mely a terület védelmi céljainak a megvalósítását akadályozza, nem végezhető.

A művelési ág megváltoztatása csak a jobb természetességi állapot irányába javasolt.

A „Helyes mezőgazdasági gyakorlat” előírásait a be kell tartani, az 59/2008. (IV.29.) FVM rendelet a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges

cselekvési program részletes szabályairól, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről szóló rendelet értelmében. A talajeróziós károk kialakulásának megakadályozása érdekében, a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 36. § szerinti erózióvédelemmel kapcsolatos előírásait bármely mezőgazdasági területen történő cselekmény esetén be kell tartani.

Ipari, mezőgazdasági, szolgáltatási tevékenység végzéséhez szükséges telep létesítésének engedélyezése nem javasolt.

Bányatelek létesítése a tervezési terület magterület besorolású részein az Országos Területrendezési Tervről szóló törvény alapján tilos, más területeken új bányatelek létesítése, vagy a meglévő telek horizontális bővítése nem javasolt.

Új elektromos vezetékek létesítése során előnyben kell részesíteni a földkábelek alkalmazását. Új elektromos, vagy más nyomvonalas közmű létesítése során, vagy meglévő légvezetékek földkábelre cserélése esetén, a meglévő földutak nyomvonalának használata javasolt.

A tervezési területen a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, új nyomvonalú utak kialakítása, földutak stabilizálása, vagy burkolása kizárólag a természetvédelmi kezelés elősegítése érdekében lehetséges. Az úthálózat bármilyen fejlesztése (beleértve a gyalogút hálózatot, illetve turisztikai berendezések, építmények elhelyezését) előtt szükséges a forgalomnövekedés hatásait előzetesen vizsgálni, illetve az abból fakadó – a természeti értékekre káros – hatásokat megelőzni.

A kerékpárral és lóval történő közlekedést korlátozni szükséges a kijelölt útvonalakra. Az erdőben látogatás céljából járművel – ideértve a nem sport vagy turisztikai célú, lóval vontatott járművet, valamint a nem csak emberi erővel hajtott kerékpárt is – közlekedni csak a közforgalom számára megnyitott erdészeti magánúton, a járműközlekedésre kijelölt erdei úton, valamint az erdőgazdálkodó hozzájárulásával az erdészeti feltáróhálózat részét képező egyéb erdei úton szabad.

A terület látogatása a napnyugtától napkeltéig tartó időszakban nem kívánatos.

A tervezési területen a sátorozás egész évben kerülendő.

Robbanó- vagy elektromos motorral hajtott eszközökkel a tervezési terület kizárólag a rendes gazdálkodás, természetvédelmi kezelés vagy hatósági tevékenység céljából látogatható.

Közösségi vagy tömegsport rendezvények a hatályos jogszabályok alapján külön engedély alapján tarthatók, ezek típusának meghatározása, térbeli és időbeli korlátozása is indokolt a természeti értékek megőrzése érdekében.

A 2001. évi LXIV. tv. alapján tilos a kulturális örökség elemeinek veszélyeztetése, megrongálása, megsemmisítése, az örökségi elemek tekintetében biztosítani kell a védett értékek megőrzését és azok fenntartható használatát.

Idegenhonos madár- és egyéb állatfajok betelepítése megelőzendő.

A tervezési terület lőtéri területeire a katonai tevékenységek vonatkozásában, mint gazdálkodáshoz nem köthető intézkedések, „A Keleti-Bakony (HUBF 20001) és a Papod-Miklád (HUBF 20002) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület honvédelmi használatú részeinek Natura 2000 fenntartási terve” anyagban megfogalmazottak az irányadóak. Az egyes területi kategóriák térképét ld. alább. A területi kategóriákhoz tartozó javaslatcsomagokat az alábbiakban összegezzük.

1-es kategória: jellemző katonai tevékenységek mindegyike végezhető;

2-es kategória: az következő katonai tevékenységek végezhetők:

- Lő- és gyakorlótér tüzelőállásainak karbantartását és kiépítését célzó földmunkák.
- A meglévő utak karbantartását, járhatóságának fenntartását célzó földmunkák.
- Harc- és gépjárművek üzemanyag feltöltése (talajszennyezés kizárásával).
- Lövészetek célterületeként használható.
- Tűzmgnyitási terepszakaszként használható.

- Gép- és harcjárműekkel közlekedés az utakon kívül.
- Gép- és harcjárművek közlekedése az utakon.
- A gyakorló- és löteret üzemeltető alakulat gépjárműinek önálló közlekedése az utakon.
- Gyalogos közlekedés az utakon kívül.
- Gyalogos közlekedés az utakon.
- Katonai tevékenységek és manőverek végrehajtása gyakorlatok során, „összpontosítási körletek” kialakítása (sátrak építése, álcázási munkák, gép- és harcjárművek mozgása az utakon kívül úgy, hogy a cserjék és fák nem sérülhetnek)

3-as kategória:

- A meglévő utak karbantartását, járhatóságának fenntartását célzó földmunkák.
- Lövészetek célterületeként használható.
- Gép- és harcjárművek közlekedése az utakon.
- A gyakorló- és löteret üzemeltető alakulat gépjárműinek önálló közlekedése az utakon.
- Gyalogos közlekedés az utakon kívül.
- Gyalogos közlekedés az utakon.
- Katonai tevékenységek és manőverek végrehajtása gyakorlatok során, „összpontosítási körletek” kialakítása (sátrak építése, álcázási munkák, gép- és harcjárművek mozgása az utakon kívül úgy, hogy a cserjék és fák nem sérülhetnek)

4-es kategória: csak az következő katonai tevékenységek végezhető:

- A meglévő utak karbantartását, járhatóságának fenntartását célzó földmunkák.
- Gép- és harcjárművek közlekedése az utakon.
- A gyakorló- és löteret üzemeltető alakulat gépjárműinek önálló közlekedése az utakon.
- Gyalogos közlekedés az utakon kívül.
- Gyalogos közlekedés az utakon.
- Katonai tevékenységek és manőverek végrehajtása gyakorlatok során, „összpontosítási körletek” kialakítása (sátrak építése, álcázási munkák, gép- és harcjárművek mozgása az utakon kívül úgy, hogy a cserjék és fák nem sérülhetnek)

5-ös kategória:

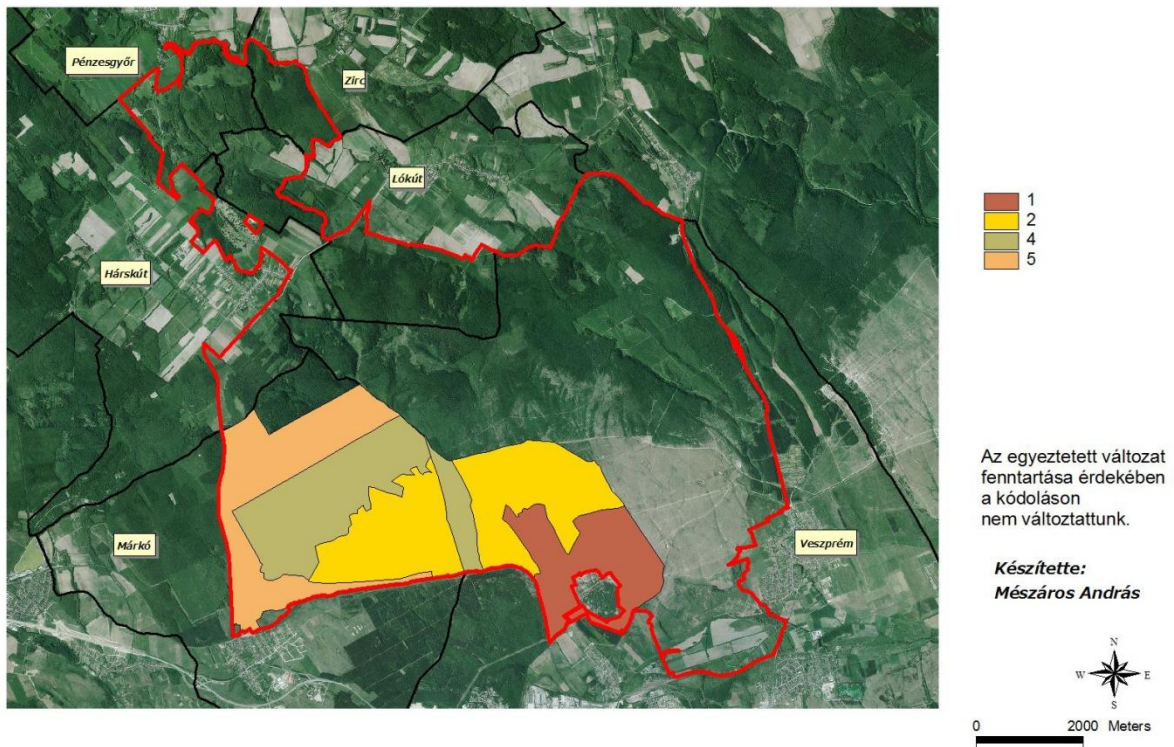
- A meglévő utak karbantartását, járhatóságának fenntartását célzó földmunkák.
- Gép- és harcjárművek közlekedése az utakon.
- A gyakorló- és löteret üzemeltető alakulat gépjárműinek önálló közlekedése az utakon.
- Gyalogos közlekedés az utakon kívül.
- Gyalogos közlekedés az utakon.

6-os kategória:

- A gyakorló- és löteret üzemeltető alakulat gépjárműinek önálló közlekedése az utakon.
- Gyalogos közlekedés az utakon.

A fenti kategóriákhoz tartozó katonai célú használatok térképét a Bakony Harckiképző Központ munkatársaival egyeztetve készítettük el 2011-ben. Az egyeztetés során figyelembe vettük a terület Natura 2000-es élőhelyeit és fajait valamint a katonai gyakorlótéren folyó katonai tevékenységet. A térképen 6 kategória szerepel. Az 1. kategóriában a jellemző katonai tevékenységek mindegyike végezhető, míg a magasabb számú területi kategóriákra egyre szigorúbb előírások érvényesek. A területre érvényes korlátozások felülbírállhatók havária esetén és a terület tűzszerészeti mentesítésekor.

A Papod- Miklád (HUBF20002) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve 2021  
A terület honvédelmi használatú részeire vonatkozó tervben szereplő területi kategóriák



### 3.2.1.2. Gazdálkodáshoz köthető intézkedések

#### 1. Kezelési egység

(a) Kezelési egység kódja: KE-1

(b) Kezelési egység meghatározása: *Kiemelkedő természetvédelmi jelentőségű, érzékeny erdőterületek (FANE üzemmódú, illetve annak javasolt részletek)*

Magyarázat: A tervezési terület kiemelkedő természetvédelmi jelentőségű és nagyon érzékeny erdőterületei kerültek a kezelési egységbe, melyekben a fatermelési célú erdőhasználat a közösségi jelentőségű élőhely fennmaradását, vagy természetességi állapotának megőrzését veszélyeztetheti (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

*Sziklás termőhelyű erdők*

LY1 Szurdokerdők

LY2 Törmeléklejtő-erdők

LY3 Bükkös sziklaerdők

LY3×S4 Bükkös sziklaerdők×Ültetett erdei- és feketefenyvesek

LY4 Tölgyes jellegű sziklaerdők és tetőerdők

LY4×RC Tölgyes jellegű sziklaerdők és tetőerdők×Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

K5×LY3 Bükkösök×Bükkös sziklaerdők

K2×LY4 Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek×Tölgyes jellegű sziklaerdők és tetőerdők

*Gyenge termőhelyeken álló xerotherm erdők, erdő-gyep mozaikok*

L1 Mész- és melegkedvelő tölgyesek

L1×L2a Mész- és melegkedvelő tölgyesek×Cseres-kocsánytalan tölgyesek

L1×RC Mész- és melegkedvelő tölgyesek×Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

M1 Molyhos tölgyes bokorerdők

M1×H4×H3a Molyhos tölgyes bokorerdők×Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok×Köves talajú lejtősztyepek

*Erdőterületek molyhos tölgyes erdők (L1, M1) tisztásain álló gyepek:*

H2×H3a×OC Felnyíló, mészkedvelő lejtő- és törmelékgyepek×Köves talajú lejtősztyepek×Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

H2×H3a×S6 Felnyíló, mészkedvelő lejtő- és törmelékgyepek×Köves talajú lejtősztyepek×Nem őshonos fafajok spontán állományai

H3a Köves talajú lejtősztyepek

H3a×H4×P2b Köves talajú lejtősztyepek×Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

H3a×OC Köves talajú lejtősztyepek×Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

H3a×P2b Köves talajú lejtősztyepek×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

H4×P2b Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

*Néhány ponton puffterületként szolgáló érintkező szálerdő állományok*

K2 Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek

K2×RC Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek×Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

K5 Bükkösök

K5×RC Bükkösök×Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

L2a Cseres-kocsánytalan tölgyesek

L2a×RC Cseres-kocsánytalan tölgyesek×Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

**Érintett Natura 2000 élőhelyek:**

9130 Szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*)

9150 A *Cephalanthero-Fagion* közép-európai sziklai bükkősei mészkövön

9180\* Lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion*-erdői

91G0 Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal

91H0\* Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szal, (részben hibridkategóriákban)

91M0 Pannon cseres-tölgyesek

**Érintett közösségi jelentőségű fajok:**

Fénylő zsoltina (*Klasea lycopifolia* syn. *Serratula lycopifolia*), leánykökörccsin (*Pulsatilla grandis*), \*havasi cincér (*Rosalia alpina*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), gyászscincér (*Morimus funereus*), sárgahasú unka (*Bombina variegata*), \*csíkos medvelepke (*Euplagia quadripunctaria*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*), csüngőaraszó ( *Phyllometra culminaria*), nagyfülű denevér (*Myotis bechsteini*), nyugati pisedenevér (*Barbastella barbastellus*), közönséges denevér (*Myotis myotis*), kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*), kereknyergű patkósdenevér (*Rhinolophus euryale*)

**Érintett, egyéb kiemelt fajok:**

Cifra (medvefű) kankalin (*Primula auricula*), győzedelmes hagyma (*Allium victorialis*), a bakonyi berkenye (*Sorbus bakonyensis*), változó ebzuzmó (*Peltigera leucophlebia*), kis

apollólepke (*Parnassius mnemosyne*), durvavitorlájú törpedenevér (*Pipistrellus nathusii*), közönséges késeidenevér (*Eptesicus serotinus*), közönséges törpedenevér (*Pipistrellus pipistrellus*), barna hosszúfülűdenevér (*Plecotus auritus*), rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*)

#### **(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:**

Az élőhelyek és fajok védelme érdekében indokolt a teljes érintetlenség biztosítása, kizárólag a természetvédelmi kezelési célú beavatkozások végrehajtása, ennek részeként az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység és a folyamatban lévő erdőfelújítás. Biztosítani kell a folyamatos erdőborítást, őshonos fafajok esetében az egészségügyi fakitermelés is mellőzendő. Faanyagtermelést nem szolgáló részletekben az említett üzemmód fenntartása. Az igen sérülékeny élőhelyen kerülendő a nagyvadállomány koncentrációja.

#### **(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:**

##### *Kötelezően betartandó előírások:*

A kötelező érvényű előírásokat a körzeti erdőtervek tartalmazzák, továbbá az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény. Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet, a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény, az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet valamint a 2016. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az erdőgazdálkodás tartamosságát és fejlesztését szolgáló körzeti erdőtervezési keretértékekről szóló 69/2016. (X. 14.) FM rendelet is kötelező érvényűek adott kezelési egység vonatkozásában.

##### *Javasolt előírások:*

- A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészteiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökdő vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés (E03)
- Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével (E10)
- Az erdőrészekben belül el nem különített tisztás, cserjés folt, víztestek kijelölése és háborítatlanságának biztosítása (E24)
- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74)
- Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása (E75)
- Kártevők elleni védekezésnél biológiai módszerek (feromoncsapdák, elterelő anyagok) alkalmazása (E97)
- A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető (VA03)

#### **(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:**

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

#### **(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:**

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben megtalálhatókon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

#### **(h) Kezelési javaslatok indoklása:**

A kezelési javaslatok a tervezési terület kiemelkedő értékét jelentő törmeléklejtő erdők, szurdokerdők, sziklás tetőerdők, pannon molyhos tölgyesek, forrásos és patakmenti égeresek érdekében kerültek megfogalmazásra, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyek hosszú távú fenntartását szolgálják. Több közösségi jelentőségű, odvas, holt fa jelenlétét igénylő rovar és emlősfaj jelenléte indokolja az egészségügyi termelések mellőzését is [ld. érintett fajok].

### **2. Kezelési egység**

#### **(a) Kezelési egység kódja: KE-2**

#### **(b) Kezelési egység meghatározása: Természetvédelmi szempontból értékes, fatermelési célú gazdálkodással is megőrizhető erdők**

Magyarázat: A tervezési terület természetvédelmi szempontból értékes, ugyanakkor fatermelési célú erdőgazdálkodással fenntartható, őshonos fafajok uralta erdőterületei. Kisebb arányban olyan, nem őshonos fafajokkal elegyes erdőterületek is találhatóak a kezelési egységben, amelyekben a nem őshonos fafaj agresszív terjedésre nem képes és elegyben alkalmazva jelentős mértékben nem alakítja át negatívan az erdőtársulás összetételét (pl. lucelegyes bükkösök). (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

#### **(c) Kezelési egység megfeleltetése:**

##### **Érintett ÁNÉR élőhelyek:**

J5 Égerligetek

J5×D5×OB×OD Égerligetek×Patakparti és lápi magaskórósok×Jellegtelen üde gyepek×Lágyszárú évelő özönfajok állományai

K2 Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek

K2×P8 Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek×Vágásterületek

K2×RC Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek×Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

K2×S4 Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek×Ültetett erdei- és feketefenyvesek

K2×S5×RC Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek×Egyéb ültetett tájidegen fenyvesek×Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

K5 Bükkösök

K5×P8 Bükkösök×Vágásterületek

K5×RC Bükkösök×Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

K5×S4 Bükkösök×Ültetett erdei- és feketefenyvesek

K5×S5 Bükkösök×Egyéb ültetett tájidegen fenyvesek

L1 Mész- és melegkedvelő tölgyesek

L1×L2a Mész- és melegkedvelő tölgyesek×Cseres-kocsánytalan tölgyesek

L1×M1 Mész- és melegkedvelő tölgyesek×Molyhos tölgyes bokorerdők

L1×RC Mész- és melegkedvelő tölgyesek×Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

L2a Cseres-kocsánytalan tölgyesek



L2a×P8 Cseres-kocsánytalan tölgyesek×Vágásterületek

L2a×RC Cseres-kocsánytalan tölgyesek×Óshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

L2a×RC×S4 Cseres-kocsánytalan tölgyesek×Óshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők×Ültetett erdei- és feketefenyvesek

#### **Érintett Natura 2000 élőhelyek:**

9130 – Szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*)

91E0\* – Puhafás ligeterdők, éger- és kőrisligetek, illetve láperdők

91G0 – Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal

91H0\* – Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel, (a plakor, kevésbé erózióveszélyes felszínen található, cseres-tölgyesekkel érintkező, ill. azok felé átmenetet mutató szálerdő jellegű állományok)

91M0 – Pannon cseres-tölgyesek

#### **Érintett közösségi jelentőségű fajok:**

\*Havasi cincér (*Rosalia alpina*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*), gyászcsincér (*Morimus funereus*), sárgahasú unka (*Bombina variegata*), \*csíkos medvelepke (*Euplagia quadripunctaria*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), csüngőaraszoló (*Phyllometra culminaria*) kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*), kereknyergű patkósdenevér (*Rhinolophus euryale*)

#### **Érintett, egyéb kiemelt fajok:**

Kis apollólepke (*Parnassius mnemosyne*), durvavitorlájú törpedenevér (*Pipistrellus nathusii*), közönséges késeidenevér (*Eptesicus serotinus*), közönséges törpedenevér (*Pipistrellus pipistrellus*), barna hosszúfülűdenevér (*Plecotus auritus*), rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*)

#### **(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:**

A jelenleg homogén korösszetételű erdőállományok esetében a gazdálkodás során javasolt a változatos koreloszlás és térszerkezet kialakítása.

#### **(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:**

##### *Kötelezően betartandó előírások:*

A kötelező érvényű előírásokat a körzeti erdőtervek tartalmazzák, továbbá az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény. Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet, a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény, az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet valamint a 2016. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az erdőgazdálkodás tartamosságát és fejlesztését szolgáló körzeti erdőtervezési keretértékekről szóló 69/2016. (X. 14.) FM rendelet is kötelező érvényűek adott kezelési egység vonatkozásában.

##### *Javasolt előírások:*

- A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeleiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökzöld vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés (E03)
- Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt) (E08)
- A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével (E09)
- Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel) (E13)
- A gyéritések és véghasználatok során legalább 5 m<sup>3</sup>/ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása (E16)
- Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását szolgáló) lábönálló holtfák meghagyása (E17)
- Az erdőrészekben belül el nem különített tisztás, cserjés folt, víztestek kijelölése és háborítatlanságának biztosítása. (E24)
- Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása (E28)
- Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése (E33)
- Megjegyzés: [Az állam 100%-os tulajdonában nem álló természetes, természetszerű és származék erdőkben releváns előírás.]*
- Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolásos közelítésének mellőzése. A faanyagot rövid fában, emelve kell közelíteni (E35)
- Őshonos fafajú állományok véghasználatok során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában (E38)
- A mikroélőhelyek fenntartása (E39) *Megjegyzés: a mikroélőhelyeket hagyásfa csoportok és biotópfák jelentik.*
- Fakitermelés augusztus 15. és szeptember 30. között. (E45) *[Megjegyzés: a nyugati piszdedenevér (Barbastella barbastellus) védelmében]*
- A környező gyepterületek védelme érdekében idegenhonos fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása (E69)
- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74)
- Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása (E75)
- Kártevők elleni védekezésnél biológiai módszerek (feromoncsapdák, elterelő anyagok) alkalmazása (E97)
- A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig (E85)
- Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani (VA02)
- Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki (VA01)

**(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:**

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

**(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:**

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben megtalálhatókon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

**(h) Kezelési javaslatok indoklása:**

A kezelési javaslatok a tervezési terület gazdálkodási szempontból leginkább érintett erdei élőhelyeinek és az azokhoz kötődő fajoknak a fenntartása és megőrzése érdekében kerültek meghatározásra. A gazdasági hasznosítás során kíméletes, az élőhely talajára, lágyszárú növényzetére és állatvilágára a lehetőség szerinti legkisebb károsító hatást kifejtő módszereket kell alkalmazni, illetve a gazdálkodás térbeli és időbeli rendjének meghatározása során az élőhely értékeire, azok fenntartására figyelemmel kell lenni. A területen élő védett, fokozottan védett, illetve közösségi jelentőségű állatfajok (ld. érintett állatfajok) fennmaradása érdekében szükséges a megfelelő mennyiségű odvas, illetve holt fa visszahagyása.

**3. Kezelési egység**

**(a) Kezelési egység kódja: KE-3**

**(b) Kezelési egység meghatározása:** *Idegenhonos, erősen átalakított erdő- és vágásterületek*  
Magyarázat: A tervezési terület erősebben átalakított erdő- és vágásterületei idegenhonos fafajokkal, vagy eljellegtelenedett fajösszetétellel, erdőszerkezettel (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

**(c) Kezelési egység megfeleltetése:**

**Érintett ÁNÉR élőhelyek:**

K2×RC Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek×Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

K5×RC Bükkösök×Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

P8 Vágásterületek

RA×OC Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok×Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

RB×P2a×OD Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők×Üde és nedves cserjések×Lágyszárú évelő özönfajok állományai

RC Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

RDa Őshonos lombos fafajokkal elegyes fenyves származékterdők

S4 Ültetett erdei- és feketefenyvesek

S4×OC×P2b Ültetett erdei- és feketefenyvesek×Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

S4×RC Ültetett erdei- és feketefenyvesek×Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

S5×RC Egyéb ültetett tájidegen fenyvesek×Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

S7×P2b Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

### **Érintett Natura 2000 élőhelyek:**

9130 – Szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*)

91G0 – Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal

91M0 Pannon cseres-tölgyesek (erdei- vagy feketefenyővel elegyes, erősen átalakított, de még társulás-szinten felismerhető állományok)

### **Érintett közösségi jelentőségű fajok:**

Nagy szarvasbogar (*Lucanus cervus*), gyászincér (*Morimus funereus*), \*csíkos medvelepke (*Euplagia quadripunctaria*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)

### **Érintett, egyéb kiemelt fajok:**

Bakonyi berkenye (*Sorbus bakonyensis*)

### **(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:**

A gazdálkodás során törekedni kell a természetszerű szerkezettel, faállománnyal és korösszetétellel jellemezhető állományok kialakítására.

### **(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:**

#### *Kötelezően betartandó előírások:*

A kötelező érvényű előírásokat a körzeti erdőtervek tartalmazzák, továbbá az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény. Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet, a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény, az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet valamint a 2016. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az erdőgazdálkodás tartamosságát és fejlesztését szolgáló körzeti erdőtervezési keretértékekről szóló 69/2016. (X. 14.) FM rendelet is kötelező érvényűek adott kezelési egység vonatkozásában.

#### *Javasolt előírások:*

- A gyéritések és véghasználatok során legalább 5 m<sup>3</sup>/ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása (E16)
- Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását szolgáló) lábönálló holtfák meghagyása (E17)
- Az erdőrészekben belül el nem különített tisztás, cserjés folt, víztestek kijelölése és háborítatlanságának biztosítása (E24)
- Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása (E28)
- Felújítás tájhoz hasonló fajokkal, illetve célállománnyal (E51)
- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74)
- Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása (E75)
- Faanyag mozgatása csak kemény (száraz vagy fagyott) talajviszonyok mellett (E81)
- A talajszinten odúval rendelkező fák kivágása magas tuskó visszahagyásával, az odú megőrzésével (E95)

#### **(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:**

A kezelési egység területén található idegenhonos faállományú erdőterületeken végrehajtandó beavatkozások esetleges megvalósulása fafajcserének minősülnek, ebből adódóan az élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés tárgykörébe tartoznak.

#### **(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:**

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben megtalálhatókon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

#### **(h) Kezelési javaslatok indoklása:**

A kezelési egység területén található erdőterületek megfelelő gazdálkodási módok alkalmazása esetén természetközeli fajkészletű és állapotú erdőállományokká alakíthatók, melyek további kíméletes használata a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok lokális előfordulásainak és állományainak megerősítését biztosíthatják. A gazdasági hasznosítás során kíméletes, az élőhely talajára, lágyszárú növényzetére és állatvilágára a lehetőség szerinti legkisebb károsító hatást kifejtő módszereket kell alkalmazni.

### **4. Kezelési egység**

#### **(a) Kezelési egység kódja: KE-4**

**(b) Kezelési egység meghatározása:** *Gazdálkodástól kímélendő gyepes élőhelyek*  
Magyarázat: Kiemelkedően értékes sziklagyepes, lejtősztyepprétek és félszáraz- és üde gyepes, melyek fennmaradásához a gyephasználat mellőzése, illetve minimalizálása szükséges. (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

#### **(c) Kezelési egység megfeleltetése:**

##### **Érintett ÁNÉR élőhelyek:**

C1 Forrásgyepes

D1 Meszes láprétek, rétlápok

D2 Kékperjés rétek

H2×H3a Felnyíló, mészkedvelő lejtő- és törmelékgyepes×Köves talajú lejtősztyepek

H3a Köves talajú lejtősztyepek

H3a×H4×P2b Köves talajú lejtősztyepek×Erdőssztyepprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

H3a×P2b Köves talajú lejtősztyepek×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

H4×P2b Erdőssztyepprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

H4×H3a Erdőssztyepprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok×Köves talajú lejtősztyepek

##### **Érintett Natura 2000 élőhelyek:**

6210 Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepes és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*)

\*6240 Szubpannon sztyeppék

6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*)

7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek

7220\* Mésztufás források

#### **Érintett közösségi jelentőségű fajok:**

Fénylő zsoltina (*Klasea lycopifolia* syn. *Serratula lycopifolia*), füstös ősziaraszoló (*Lignoptera fumidaria*), sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*), csüngőaraszoló (*Phyllometra culminaria*), magyar futrinka (*Carabus hungaricus*), ürge (*Spermophilus citellus*)

#### **Érintett, egyéb kiemelt fajok:**

Fűrészlábú szöcske (*Saga pedo*), sztyepplejtősáska (*Arcyptera microptera*), hosszúcsápú szalmacincér (*Calamobius filum*), hengeres szalmacincér (*Theophilea subcylindricollis*), dolomit kéneslepke (*Colias chrysotheme*), tövisszúró gébics (*Lanius collurio*)

#### **(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:**

A kiemelt jelentőségű élőhelyek fennmaradása érdekében kerülni kell mindenféle beavatkozást, beleértve a gyp bármintemű használatát, kivéve a kifejezetten az élőhelyek fennmaradását elősegítő munkákat, illetve az inváziós gyomfajok megjelenése esetén azok eltávolítását. A kezelési egységgel érintkező erdőterületek fahasználata során a kezelési egységet érintő rakodó kialakítása nem megengedett. Amennyiben cserjeirtás szükséges, úgy az csak precíziósan, a legkímélőbb (kézi) módszerekkel fogadható el.

#### **(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:**

##### *Kötelezően betartandó előírások:*

A kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési földhasználati szabályokat a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza.

##### *Javasolt előírások:*

- Legeltetés és kaszálás nem végezhető, a területet kezelés nélkül történő fenntartása. (GY21)
- Gyepszellőztetés nem megengedett (GY12)
- Felülvetés nem megengedett (GY01)
- Inváziós fásszárúak mechanikus irtása (GY26)
- Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket vegyszeres kezelését lábon állva szükséges elvégezni (törzs megfűrése, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a kezelés fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) végezhető (GY34)
- Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt) (E08)
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni (GY31)

**(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:**

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

**(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:**

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben megtalálhatókon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

**(h) Kezelési javaslatok indoklása:**

A kezelési javaslatok elsősorban a tervezési terület kiemelkedő értékét jelentő pannon sziklagyeppek védelme érdekében kerültek megfogalmazásra, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyek és ahhoz kötődő fajok (ld. érintett fajok) hosszú távú fenntartását szolgálják. Az ide sorolt foltokhoz tartozó kezelési irányelvek megfogalmazását az indokolja, hogy azok fennmaradása gyephasználat nélkül, a zavartalanság minél teljesebb körű biztosításával garantálható.

**5. Kezelési egység**

**(a) Kezelési egység kódja: KE-5**

**(b) Kezelési egység meghatározása:** *Változó természetességi állapotú szárazgyeppek*  
Magyarázat: Különböző természeti állapotú szárazgyeppek tartoznak a kezelési egységhez, melyek zöme a KE-4 kezelési egységbe tartozó gyeppek – korábbi használatától függő mértékben – leromlott állapotú, gyomos, illetve cserjésedő szárazgyeppek irányába mutató változata (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

**(c) Kezelési egység megfeleltetése:**

**Érintett ÁNÉR élőhelyek:**

G2×H2 Mészkedvelő nyílt sziklagyeppek×Felnyíló, mészkedvelő lejtő- és törmelékgyeppek  
H2×H3a Felnyíló, mészkedvelő lejtő- és törmelékgyeppek×Köves talajú lejtősztyepek  
H2×H3a×OC Felnyíló, mészkedvelő lejtő- és törmelékgyeppek×Köves talajú lejtősztyepek×Jellegtelen száraz-félszáraz gyeppek  
H2×H3a×S6 Felnyíló, mészkedvelő lejtő- és törmelékgyeppek×Köves talajú lejtősztyepek×Nem őshonos fafajok spontán állományai  
H3a×OC Köves talajú lejtősztyepek×Jellegtelen száraz-félszáraz gyeppek  
H3a×P2b Köves talajú lejtősztyepek×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések  
H4×H3a×P2b Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok×Köves talajú lejtősztyepek×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések  
H4×OC×P2b Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok×Jellegtelen száraz-félszáraz gyeppek×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések  
H4×P2b Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

### **Érintett Natura 2000 élőhelyek:**

6210 Szálkaperjés-rozsnokos xero-mezofil gyepek

6240\* Szubpannon sztyeppék

6190 Pannon sziklagyepek (*Stipo-Festucetalia pallentis*)

### **Érintett közösségi jelentőségű fajok:**

Szent István-szegfű (István király-szegfű) (*Dianthus plumarius* subsp. *regis-stephani*), magyar futrinka (*Carabus hungaricus*), ürge (*Spermophilus citellus*)

### **Érintett, egyéb kiemelt fajok:**

Sztyepplejtősáska (*Arcyptera microptera*), hosszúcsápú szalmacincér (*Calamobius filum*), hengeres szalmacincér (*Theophilea subcylindricollis*), tövisszúró gébics (*Lanius collurio*)

### **(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:**

A kezelési egységbe sorolt területek extenzív mezőgazdasági hasznosítása javasolt, mivel a természeti értékek fennmaradását lehetővé teszi, illetve biztosítja. A kezelési egység területén legeltetés július 1. és október 31. között folytatható. Éjszakázó helyek és ideiglenes karámok a kezelési egység területén max. 0,5 hektáros területen, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatósággal egyeztetett módon és helyen, hozhatók létre. A kezelési egységgel érintkező erdőterületek fahasználata során a kezelési egységet érintő rakodó kialakítása nem megengedett. Az élőhelyek fennmaradását elősegítő munkák, inváziós gyomfajok megjelenése esetén azok eltávolítása elvégezhető.

### **(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:**

#### *Kötelezően betartandó előírások:*

A kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési földhasználati szabályokat a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza. Bizonyos önkéntesen vállalható előírás-javaslatok esetén a 2009. évi XXXVII. törvény VI. fejezet (az erdőt károsító hatások elleni védekezés) védelem a tűz ellen alfejezetében található 65. és 66. § betartása is kötelező.

#### *Javasolt előírások:*

- Felülvetés nem megengedett (GY01)
- Gyepszellőztetés nem megengedett (GY12)
- Kiszántás nem megengedett (GY13)
- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás (GY22)
- A gyepek természetvédelmi szempontú égetéséhez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető (GY24)
- Inváziós fásszárúak mechanikus irtása (GY26)
- Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén az inváziós fásszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges (GY27)
- Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges (GY29)
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni (GY31)



- Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket vegyszeres kezelést lábon állva szükséges elvégezni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a kezelés fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) végezhető (GY34)
- Legeltethető állatfaj: juh (GY68)
- A legeltetési sűrűség egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal (GY44)
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park-igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY117)
- Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt) (E08)

**(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:**

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

**(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:**

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben megtalálhatókon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

**(h) Kezelési javaslatok indoklása:**

A kezelési javaslatok elsősorban a tervezési terület kiemelkedő értékét jelentő pannon lejtősztyeppék és sziklafüves lejtők védelme érdekében kerültek megfogalmazásra, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyek és fajok (ld. érintett fajok) hosszú távú fenntartását szolgálják. Alacsony intenzitású legeltetés és mozaikos kaszálás szolgálja leginkább az előforduló jelölő élőhelyek és fajok megőrzését. Az őshonos cserjék visszaszorítása és az inváziós fajok irtása az élőhely fennmaradásához szükséges.

**6. Kezelési egység**

**(a) Kezelési egység kódja: KE-6**

**(b) Kezelési egység meghatározása: Kaszálandó üde és félszáraz gyepek**

Magyarázat: Kaszálással fenntartandó üde és félszáraz gyepek – zömmel leromlott, vagy javítandó természetességi állapotban (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

**(c) Kezelési egység megfeleltetése:**

**Érintett ÁNÉR élőhelyek:**

B1a Nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások

B1×B5×J1a×OD Nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások×Nem zombékoló magassárrétek ×Füzlápok×Lágyszárú évelő özönfajok állományai

D2×OB×OD Kékperjés rétek×Jellegtelen üde gyepek×Lágyszárú évelő özönfajok állományai

D34×OB×OD Mocsárrétek×Jellegtelen üde gyepek×Lágyszárú évelő özönfajok állományai

E2 Veres csenkeszes rétek

E2×OC Veres csenkeszes rétek×Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

E2×P2b Veres csenkeszes rétek×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

### **Érintett Natura 2000 élőhelyek:**

6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*)

6520 Hegyi kaszálórétek

### **Érintett közösségi jelentőségű fajok:**

Hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), lápi tarkalepke (*Euphydryas aurinia*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*), sötét hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*)

### **Érintett, egyéb kiemelt fajok:**

Szürkés hangyaboglára (*Maculinea alcon*)

### **(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:**

A kezelési egységbe sorolt területek extenzív mezőgazdasági hasznosítása javasolt, mivel az a természeti értékek fennmaradását lehetővé teszi, illetve biztosítja. A nádasok, mocsári élőhelyek esetében a kaszálás, szárazzás néhány évente, téli időszakban, fagyott talajon végzendő.

### **(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:**

#### *Kötelezően betartandó előírások:*

A kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési földhasználati szabályokat a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről), ill. az 50/2008. (IV.24.) FVM rendelet tartalmazza.

#### *Javasolt előírások:*

- Felülvetés nem megengedett (GY01)
- Vegyszeres gyomirtás nem megengedett (GY02)
- Kiszántás nem megengedett (GY13)
- Kizárólag kaszálással történő hasznosítás (GY20)
- A gyepek természetvédelmi szempontú égetéséhez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető (GY24)
- A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése (GY28)
- Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges (GY29)
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni (GY31)
- 
- Évente az időjárási viszonyoknak és a gyep állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása (GY79)
- A gyepterület kaszálása, szárazzása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása (GY92)

- 15-20% kaszátlan terület meghagyása parcellánként (GY95)
- A kaszátlan területet évente más helyen történő kialakítása (GY99)
- Minden évben tisztító kaszálás elvégzése (GY105)
- A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető (VA03)

**(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:**

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

**(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:**

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

**(h) Kezelési javaslatok indoklása:**

A kezelési javaslatok az érintett élőhelyek struktúrájának, valamint az azokhoz kapcsolódó, speciális élőhelyi igényekkel és fejlődési sajátosságokkal rendelkező zoológiai értékek [ld. érintett fajok] hosszú távú megőrzését, fenntartását szolgálják. E fajok speciális fejlődésmenete és élőhelyigényei a kaszálás utóbbiakat figyelembe vevő módon történő megvalósítását teszi szükségessé.

**7. Kezelési egység**

**(a) Kezelési egység kódja: KE-7**

**(b) Kezelési egység meghatározása:** *Legeltetéssel fenntartható, természetközeli és másodlagos gyepek, cserjésedő gyepek, cserjések*

Magyarázat: Legeltetéssel és/vagy kaszálással fenntartható, változó természetességi állapotú, részben parlag eredetű gyepek, rétek, cserjésedő gyepek kerültek a kezelési egységbe (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

**(c) Kezelési egység megfeleltetése:**

**Érintett ÁNÉR élőhelyek:**

E2×OC Veres csenkeszes rétek×Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

E2×P2b Veres csenkeszes rétek×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

OB×E1 Jellegtelen üde gyepek×Franciaperjés rétek

OB×OD Jellegtelen üde gyepek×Lágyszárú évelő özönfajok állományai

OB×OD×P2 Jellegtelen üde gyepek×Lágyszárú évelő özönfajok állományai×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

OC Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

OC-T10 Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek-Fiatallag és ugar

OC×OB Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek×Jellegtelen üde gyepek

OC×P2b Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

P2a×OB×OD Üde és nedves cserjések×Jellegtelen üde gyepek×Lágyszárú évelő özönfajok állományai

P2b Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

P2b×H4×OC Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések×Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok×Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

P2b×S6×OC Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések×Nem őshonos fafajok spontán állományai×Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

P2b×RC Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések×Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

P3 Újonnan létrehozott, őshonos vagy idegenhonos fafajú fiatal erdősítés

P3×OC Újonnan létrehozott, őshonos vagy idegenhonos fafajú fiatal erdősítés×Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

P45×E2 Fáslegelők×Veres csenkeszes rétek

P8 Vágásterületek

T10 Fiatal parlag és ugar

#### **Érintett Natura 2000 élőhelyek:**

6520 Hegyi kaszálórétek

#### **Érintett közösségi jelentőségű fajok:**

Nincs érintett faj.

#### **Érintett, egyéb kiemelt fajok:**

Prémes tárnicska (*Gentianopsis ciliata*), tövisszúró gébics (*Lanius collurio*)

#### **(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:**

A kezelési egységbe sorolt területek extenzív mezőgazdasági hasznosítása javasolt, mivel természetességi állapotuk javítása így érhető el. A kezelési egységbe tartozó élőhelyfoltok fenntartása és természetességi állapotának megőrzése/javítása akár intenzívebb gyephasználat mellett is megvalósítható.

#### **(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:**

##### *Kötelezően betartandó előírások:*

A kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési földhasználati szabályokat a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről), ill. 50/2008. (IV.24.) FVM rendelet tartalmazza.

##### *Javasolt előírások:*

- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás (GY18)
- A gyepek természetvédelmi szempontú égetéséhez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető (GY24)
- A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltok meghagyása (GY32)
- Legeltetési sűrűség 0,4-0,6 állategység/ha (GY42)
- Villanypásztor, a kezelési tervvel összhangban, csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulásával alkalmazható (GY57)
- Minden évben tisztító kaszálás elvégzése (GY105)
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY117)

#### **(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:**

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

**(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:**

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

**(h) Kezelési javaslatok indoklása:**

A kezelési javaslatok a részterületek természetességi állapotának javítását célozzák, a cserjésedés visszaszorítását, a gyepek komponens felületborításának növelését célozzák. A kezelési típusba sorolt gyepek esetében elsősorban legeltetéssel javasolt végezni a hasznosítást, kiegészítő tisztító kaszálás alkalmazásával. Alacsony intenzitású legeltetés és mozaikos kaszálás szolgálja leginkább az előforduló jelölő élőhelyek és fajok megőrzését.

**8. Kezelési egység**

**(a) Kezelési egység kódja: KE-8**

**(b) Kezelési egység meghatározása: Roncsterületek, telephelyek, utak, nyiladékok**

Magyarázat: Roncsterületek, telephelyek, utak, nyiladékok kerültek a kezelési egységbe (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

A kezelési egységen belül KE-8.1 jelzéssel leválasztottuk a jó természetességi állapotú élőhelymozaikként jelenlévő nyiladékokat. Állapotjavítást szolgáló fenntartási javaslatok alapvetően ezek területére tehető.

**(c) Kezelési egység megfeleltetése:**

**Érintett ÁNÉR élőhelyek:**

U3 Falvak, falu jellegű külvárosok

U4 Telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók

U4×OC Telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók×Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

U6 Nyitott bányafelületek

U6×OC×P2b Nyitott bányafelületek×Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

U10 Tanyák, családi gazdaságok

U11 Út- és vasúthálózat

**Érintett ÁNÉR élőhelyek (8.1 részterület):**

OC×P2b\_nyil Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések nyiladékon

P8×H3a×H4×OC (ny) Vágásterületek×Köves talajú lejtősztyepek×Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok×Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek nyiladékon

P8×OC×OB (ny) Vágásterületek×Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek×Jellegtelen üde gyepek nyiladékon

**Érintett Natura 2000 élőhelyek:**

Nincs érintett Natura 2000 élőhely.

**Érintett közösségi jelentőségű fajok:**

Füstös ősziaraszoló (*Lignoptera fumidaria*), sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*)

**Érintett, egyéb kiemelt fajok:**

Nincs egyéb érintett faj.

**(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:**

E másodlagos, degradált élőhelyfoltok területén a legfontosabb tennivaló természetvédelmi szempontból az idegenhonos inváziós fásszárú és lágyszárú növényfajok állományainak irtása, visszaszorítása az érintező közösségi jelentőségű élőhelyek védelme érdekében.

A jó állapotú nyiladékok esetében az élőhely-szerkezet mozaikosságának és a szegélyélőhelyeknek a megőrzése tekinthető a legfontosabb feladatnak.

**(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:***Kötelezően betartandó előírások:*

A kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési földhasználati szabályokat a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza.

*Javasolt előírások:*

Általánosan:

- Inváziós fásszárúak mechanikus irtása (GY26)
- Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása (GY107)
- Erősen fertőzött foltok sokkoló kaszálással történő kezelése évente legalább háromszor (GY108)
- Legalább 2 évente tisztító kaszálás elvégzése (GY106)

KE-8.1 részterület (jó állapotú, gyepes nyiladékok):

- A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltok meghagyása (GY32)
- A gyepek természetvédelmi szempontú égetéséhez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető (GY24)
- Minden évben tisztító kaszálás elvégzése (GY105)
- A kaszálatlan területet évente más helyen történő kialakítása (GY99)
- Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki (VA01)

**(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:**

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

**(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:**

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

## **(h) Kezelési javaslatok indoklása:**

A kezelési javaslatok a kezelési egységbe tartozó, ökológiai folyosó szereppel bíró részterületek természeti állapotának és funkciójának megőrzését, valamint az inváziós fajok terjedésének megakadályozását célozzák.

### **9. Kezelési egység**

#### **(a) Kezelési egység kódja: KE-9**

#### **(b) Kezelési egység meghatározása: Szántók, parlagok, ugarok**

Magyarázat: Szántók, parlagok, ugarok, növénytermesztési céllal hasznosított mezőgazdasági területek, továbbá vadföldek (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

#### **(c) Kezelési egység megfeleltetése:**

##### **Érintett ÁNÉR élőhelyek:**

T1 Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák

T10 Fialtal parlag és ugar

T10 - OB×OD Fialtal parlag és ugar - Jellegtelen üde gyepek×Lágyszárú évelő özönfajok állományai

T1-T10 Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák-Fialtal parlag és ugar

##### **Érintett Natura 2000 élőhelyek:**

Nincs érintett élőhely.

##### **Érintett közösségi jelentőségű fajok:**

Nincs érintett faj.

##### **Érintett, egyéb kiemelt fajok:**

Nincs érintett faj.

#### **(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:**

Művelési ág megváltoztatása szántóból gyepké támogatható. A szántóföldi művelés során szükséges a szomszédos élőhelyeken előforduló jelölő fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vétele.

A kezelési egységbe sorolt területek extenzívebb mezőgazdasági gazdasági hasznosítása javasolt, mivel természeti állapotuk javítása így érhető el.

#### **(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:**

##### *Kötelezően betartandó előírások:*

Jelenleg nincsenek érvényben Natura 2000 területen található szántókra vonatkozó kötelező előírások.

##### *Javasolt előírások:*

- A növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depóniát csak szántókon lehet létrehozni, és ott legfeljebb 2 hónapig lehet tárolni (SZ09)
- A parcella szélein legalább 6 m széles növényvédő szer mentes táblaszegély elhagyása, a táblaszegélyben szükség esetén mechanikai gyomirtás végzése (SZ15)
- Szántó füves élőhelyé alakítása spontán felhagyással, kivéve az inváziós növényfajok irtását (SZ53)
- Természetbarát gyepesítés, termőhelytől függően üde rét vagy száraz gyep kialakulásának elősegítése. Tájidegen magkeverék nem alkalmazható, csak a termőhelyre jellemző őshonos fajok vethetők (SZ67)
- Inváziós fásszárúak mechanikus irtása (GY26)
- Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén az inváziós fásszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges (GY27)

**(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:**

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés a fentiekén kívül nincs tervezve.

**(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:**

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

**(h) Kezelési javaslatok indoklása:**

A kezelési javaslatok célja, hogy a szántóterületen folyó gazdálkodás a lehető legkisebb mértékben veszélyeztesse a környező természetvédelmi jelentőséggel bíró élőhelyek állapotát. A szántóterületek a tervezési területen előforduló jelölő élőhelyek és fajok előfordulásával nem fednek át. Az önkéntesen vállalható előírások részben a lokális ökológiai folyosók megerősítésén keresztül szándékozik szolgálni általános biodiverzitás-védelmi célokat.

**10. Kezelési egység**

**(a) Kezelési egység kódja:** KE-10

**(b) Kezelési egység meghatározása:** *Vízfolyások, vízállások* (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

**(c) Kezelési egység megfeleltetése:**

**Érintett ÁNÉR élőhelyek:**

U8 Folyóvizek  
U9 Állóvizek

**Érintett Natura 2000 élőhelyek:**

Nincs érintett élőhely.

**Érintett közösségi jelentőségű fajok:**

Mocsári teknős (*Emys orbicularis*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), vidra (*Lutra lutra*)



### **Érintett, egyéb kiemelt fajok:**

Vízi denevér (*Myotis daubentoni*), alpesi denevér (*Hypsugo savii*)

### **(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:**

#### *Kötelezően betartandó előírások:*

A kezelési egységhez tartozó gyepes foltokra vonatkozó kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési földhasználati szabályokat a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, a kezelési egység egészére vonatkozó kötelezően betartandó szabályokat a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza.

#### *Javasolt előírások:*

- A területen, a növényvédelmet kizárólag vizekre és vízben élő szervezetekre nem veszélyes minőségű anyagokkal és kizárólag inváziós növényfajok irtása céljából lehet végezni (V1)
- A vízi növényzet nem irtható (V11)
- Hínárvágás nem végezhető (V12)
- A vízi növényzet és a part menti növényzet nem irtható (vágás, nádégetés, cserjék kivágása) (V14)
- Nyílt vízfelületek medrének kotrása nem engedélyezhető (V15)
- Idegenhonos halfajok visszaszorítása, idegenhonos halfaj nem telepíthető (V19) *(Megjegyzés: mivel az idegenhonos fajok telepítését az 1996. évi LIII. törvény 14. §-a természetes és természetközeli állapotú vizek esetében általánosan megtiltja, ennek kapcsán a tilalom hatékony érvényesítése a cél.)*
- A területen mindennemű beavatkozást kerülendő, kezeletlen állapotban való fenntartás indokolt (V67)
- Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása (GY107)
- Legeltetés és kaszálás nem végezhető, a terület kezelés nélkül történő fenntartása (GY21)
- A gyepes cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése (GY28)
- Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása (GY107)

### **(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:**

A területre érvényes vízgyűjtő-gazdálkodási terv szerinti, Víz Keretirányelvnek megfelelő jó ökológiai állapot irányába mutató beruházásokat javasolunk. Ezek lehetővé teszik a felsőbb és az alsóbb szakaszokon is a korábbiakban kialakított, módosított vagy erősen módosított víztestek, víztest szakaszok, mederszakaszok természetközeli állapot felé alakítását a víztestekre alkalmazható Blueprint javaslatok alapján. A természetes és természetközeli mederszakaszok vízminőségét hátrányosan befolyásoló szennyezőforrások felderítése és megszüntetése is szükséges.

### **(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:**

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

### **(h) Kezelési javaslatok indoklása:**

A kezelési egységhez érzékeny vizes élőhelyek tartoznak, melyek hidrológiai viszonyainak, élőhely-szerkezetének és természetességi állapotának megőrzése elsődleges természetvédelmi feladat – az önkéntesen vállalható előírás-javaslatokat ennek megfelelően az ide tartozó élőhelyek és az azokhoz kötődő jelölő fajok sérülékenységének figyelembevételével fogalmaztuk meg, a víz és vízi növényzet megtartását célozzák.

### 3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

A tervezési területen az élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés témakörébe tartozó javaslatok szerepelnek a KE-3 (idegenhonos faállományú erdőterületeken fafajcserék), a KE-9 (szántó füves élőhelyé alakítása; természetbarát gyepesítés) és a KE-10 (a területre érvényes vízgyűjtő-gazdálkodási terv szerinti, Víz Keretirányelvnek megfelelő jó ökológiai állapot irányába mutató beruházások) kezelési egységeknél..

### 3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

Ebben a pontban csak azon fajok esetében teszünk fajvédelmi intézkedésre javaslatot, amelyeknél az egyes kezelési egységeknél tett javaslatokon túlmenő intézkedések segítségével még eredményesebb lehet az adott fajra vonatkozó fajvédelmi tevékenység.

#### Sziklai illatosmoha (*Mannia triandra*)

Az elegyes-karszterdők, bükkös sziklaerdők (9150) árnyas sziklás részein fennmaradt mikroélőhelyei az élőhely zavartalanságának biztosításával őrizhetők meg. A 9150 élőhelyek teljes kíméletével a faj számára szükséges mikroklímatis viszonyokban a klímaváltozás szárazodással és melegedéssel jellemezhető hatásai is mérsékelhetők. Fontos továbbá a nagyvadállomány (különösen a sziklás élőhelyeket preferáló muflonállomány) létszámának számottevő mértékű csökkentése a faj élőhelyeinek fennmaradása érdekében.

#### Fénylő zsoldina (*Klasea lycopifolia* syn. *Serratula lycopifolia*)

Az elmúlt évtizedben elvégzett szisztematikus térképezései alapján egyértelmű, hogy legfontosabb veszélyeztető tényezője a nagylétszámú vadállomány kártétele, taposása, túrása. A faj pannon molyhos tölgyesekben, xerotherm erdőszegélyeken, félszárazgyepekben, tölgyesekkel mozaikoló sztyeppréteken él ezért élőhelyei, különösen hidegebb időszakokban kedvelt tartózkodási helyei nagyvadnak. Az észlelt kártételek (több tíz négyzetméteres vaddisznók által feltúrt gyepek, gímszarvas, ill. muflon által erősen taposott felszínek) is ehhez a problémához köthetők. E fokozottan védett, Natura 2000-es növényfaj eredményes megőrzéséhez nagyban hozzájárulna a térség nagyvadállományának számottevő mértékű csökkentése.

#### Szent István-szegfű (*Dianthus plumarius* subsp. *regis-stephani*)

A faj érzékeny a túllegettetésre (taposás, rágás), extenzív gyephasználat mellett ugyanakkor fennmaradása kisebb szobpopulációk területén is biztosítható.

#### Csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*)

Az erdei tisztások beerdősülését, kiszáradását, valamint élőhelyein a növényvédőszer, különösen rovarirtószerrel nagy területre történő kijuttatását meg kell előzni.

#### Havasi cincér (*Rosalia alpina*)

Lárva több évig fejlődik az idősebb, sokszor beteg bükk egyedek törzsében. Fajvédelme az idősebb, holt fát is tartalmazó bükkállományok megőrzésével biztosítható.

#### Nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)

Élőhelyein kerülni kell nagy kiterjedésű véghasználatokat. Előnyben kell részesíteni az folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódokat. A faj számára fontosak a napos, meleg erdőszélek, tisztásokon, gyepekben lévő tölgy hagyásfák. Élőhelyein, az erdőszéleken és tisztásokon lévő csúcsháradt, száradt tölgyfákat kímélni kell, ezeken a részterületeken egészségügyi termelést sem szabad végezni. A végvágással érintett erdők esetében az előírt hagyásfacsoportok, hagyásfa-hálózat megtartása elsődleges feladat.

#### Gyászscincér (*Morimus funereus*)

Élőhelyein kerülni kell nagy kiterjedésű véghasználatokat, előnyben kell részesíteni az folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódokat. A végvágással érintett erdők esetében az előírt hagyásfacsoportok, hagyásfa-hálózat megtartása az elsődleges feladat.

#### Nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

Élőhelyein kerülni kell a nagy kiterjedésű véghasználatokat. Előnyben kell részesíteni az folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódokat. A végvágással érintett erdők esetében az előírt hagyásfacsoportok, hagyásfa-hálózat megtartása az elsődleges feladat.

#### Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)

Élőhelyein kerülni kell a nagy kiterjedésű véghasználatokat. Előnyben kell részesíteni az folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódokat. A végvágással érintett erdők esetében az előírt hagyásfacsoportok, hagyásfa-hálózat megtartása az elsődleges feladat.

#### Füstös ősziaraszoló (*Lignoptera fumidaria*)

A faj állománya a jó természetességi állapotú sztyeprétek fenntartásával biztosítható. Ennek megfelelően élőhelyein kerülni kell a túlzott legelést, taposást, felszínkárosítást, de az égetést valamint az élőhelyek erdősítését is. Ahol ez indokolt, a spontán cserjésedés okozta fragmentáció hatását csökkentendő, célzott, a nemzeti park igazgatóság munkatársai által felügyelt cserjeirtást kell végezni.

#### Díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), lápi tarkalepke (*Euphydryas aurinia*)

Megőrzésük leginkább az erdőterületek erdei tisztásokkal érintkező szegélyeinek védelmével, azok kezeletlen állapotban tartásával biztosítható (nem ideértve a tisztások becserjésedésének és invazív fajokkal való fertőzöttségének megakadályozását, illetve visszaszorítását célzó munkákat).

#### Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

A faj védelme érdekében kerülni kell a vizes élőhelyeken a talajvízszint szabályozási munkák. Élőhelyein a szegélyek, gyepek és fás vegetáció mozaikos fenntartására kell törekedni. Az élőhelyek szerkezetét alapvetően megváltoztató gyomfajok (elsősorban *Solidago* sp.) állományait kaszálással kell visszaszorítani. Utóbbi egyben a faj élőhelyein a szukcesszió előrehaladását (cserjésedés) is fékezi, mely fajvédelmi szempontból szintén kívánatos.

#### Vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*), sötét hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*)

Nagy egyedszámú állományok fennmaradásához a rendszeresen kaszált, július közepére már erőteljesen virágzásba fordult vérfűállományok az optimálisak. A kaszálás legfontosabb eleme a hagyásávok fenntartása: a tapasztalatok szerint, a tápnövény egyedsűrűségétől függetlenül, 1,5 m-nél keskenyebb sávba a nőstények nem raknak petéket. A kaszálások időpontját úgy

érdemes megválasztani, hogy azok május végére, június elejére essenek. A második, tisztító, kaszálást szeptember második felében javasolt elvégezni.

Nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*), nagyfülű denevér (*Myotis bechsteini*), közönséges denevér (*Myotis myotis*)

Megfelelő zavartalan szálláshelyek, telelőhelyek biztosítása és fenntartása. Az erdőkezelés során az idős, lábonszáradt, leváló kérgű, odvas faegyedeket kímélni kell. Április 1. és augusztus 30. között a fakitermelés mellőzendő. A fakivágásokat a faj jelenléte esetén a denevérek számára legkisebb kockázatot jelentő szeptember 1.–október 31. közötti időszakban szükséges végezni. Az idős odvas faegyedek a faállományban visszahagyandók. Amennyiben kivágásuk elkerülhetetlen, döntés helyett kíméletes ledarabolást kell végezni, az odvas fák szállítás előtt legalább 2 napig deponálásra kerüljenek, az aprítékolásuk elkerülésével.

Ürge (*Spermophilus citellus*)

Élőhelyeinek a faj szempontjából alkalmas állapotban tartása intenzív legeltetéssel és cserjeirtással biztosítható.

### **3.2.4. Kutatás, monitorozás**

A közösségi jelentőségű élőhelytípusok Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) alapján végzett monitorozása javasolt.

Javasolt a Szent István-szegfű (*Dianthus plumarius* subsp. *regis-stephani*), a fénylő zsoltina (*Klasea lycopifolia* syn. *Serratula lycopifolia*), továbbá a füstös ősziaraszoló (*Lignoptera fumidaria*), a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), a lápi tarkalepke (*Euphydryas aurinia*), a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), a vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*), a sötét hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*), a sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) és a magyar futrinka (*Carabus hungaricus*) fajok jelenlét-hiányának további vizsgálata, valamint az egyes fajok állományváltozásainak részletes monitorozása.

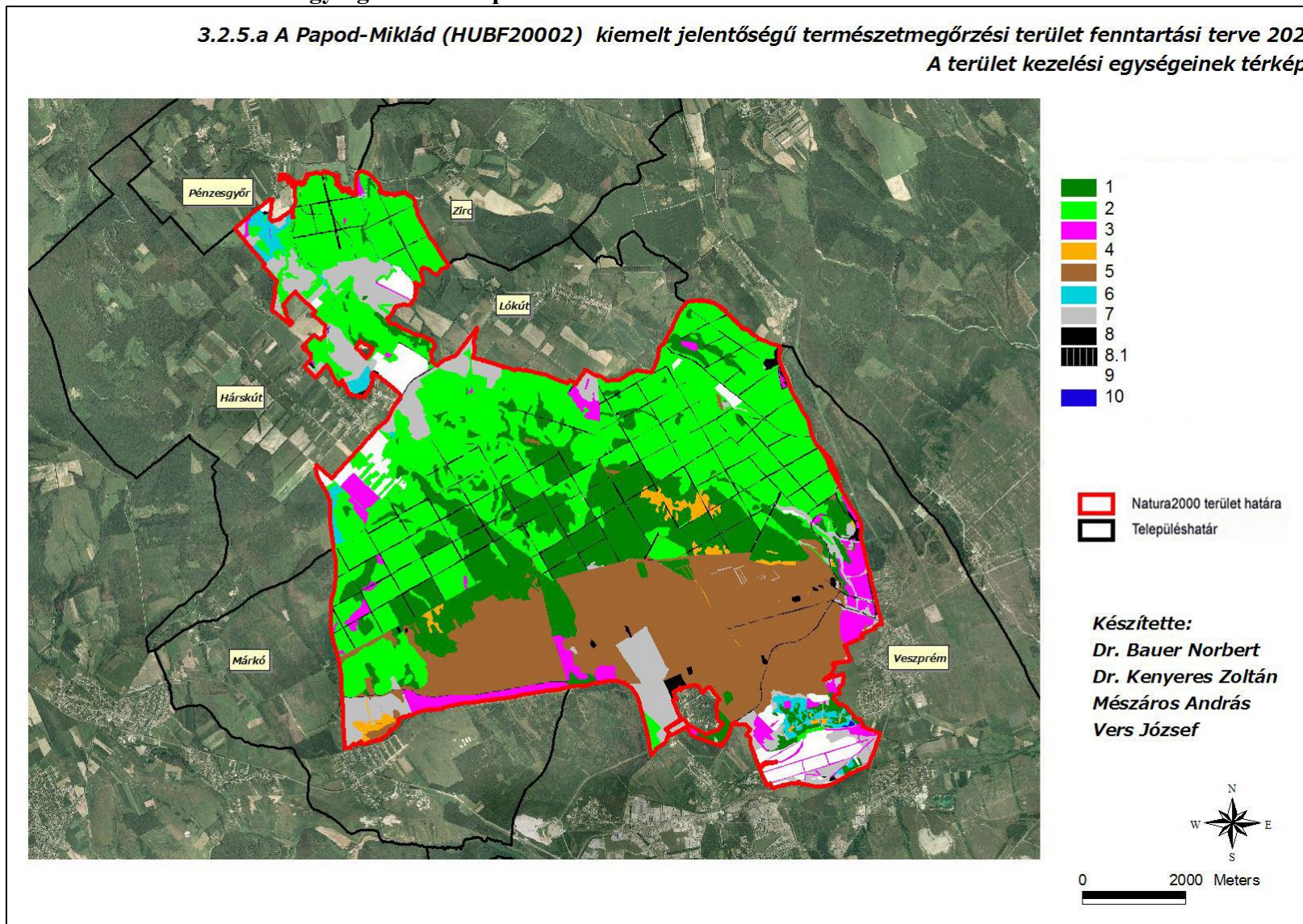
Indokolt a tervezési területen előforduló ürgeállomány (*Spermophilus citellus*) rendszeres vizsgálata (állományméret, élőhely alkalmassága a faj számára). Ugyancsak javasolt a tölgyesek speciális mikroélőhelyeihez kötődő fajok, így a kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*), valamint a feltehetően, kis lokális állományokkal előforduló magyar tarsza (*Isophya costata*) jelenlét-hiány monitorozása. Egyelőre a fenti fajoknak nincs ismert adata a területről, de az potenciális élőhelyeikben gazdag.

A tervezési területhez tartozó új mintavételi hely felvételét az országos monitorozó program mintavételi helyei közé nem javasoljuk.

### ***3.2.5. Mellékletek***

### 3.2.5. a. A tervezési terület kezelési egységeinek térképe

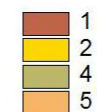
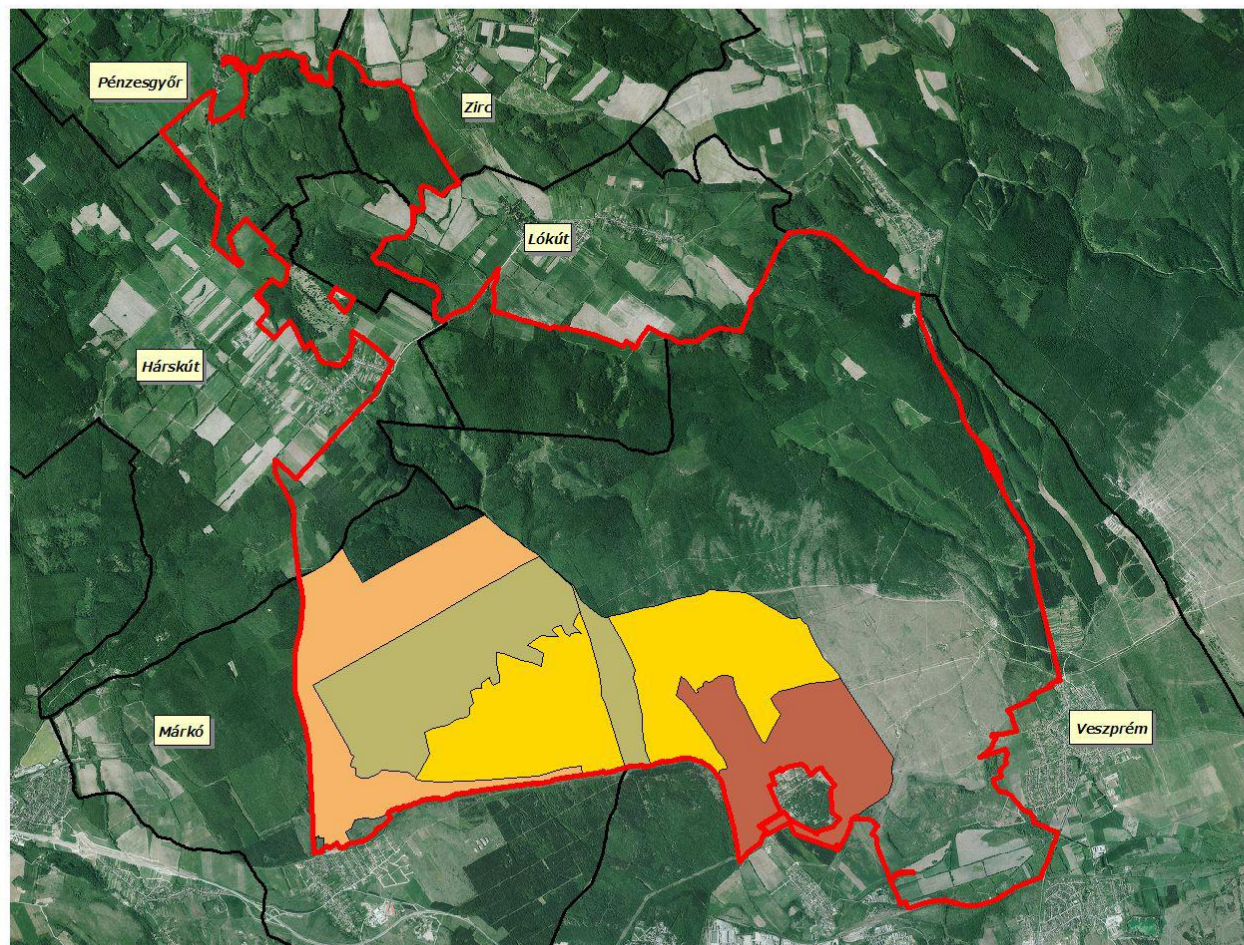
3.2.5.a A Papod-Miklád (HUBF20002) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve 2021  
A terület kezelési egységeinek térképe





### 3.2.5.b. A tervezési terület katonai tevékenységekre vonatkozó javaslatcsomagjainak térképe

3.2.5.b A Papod- Miklád (HUBF20002) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve 2021  
A terület honvédelmi használatú részeire vonatkozó tervben szereplő területi kategóriák



Az egyeztetett változat fenntartása érdekében a kódoláson nem változtattunk.

**Készítette:**  
**Mészáros András**



0 2000 Meters

### 3.2.5. c. A kezelési egységekhez kötött intézkedések megfeleltetése

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett ingatlanok (hrsz.)	Érintett erdőrészek
KE-1	Kiemelkedő természetvédelmi jelentőségű, érzékeny erdőterületek	1424,78	Hárskút 043/2, 043/4, 043/6, 043/7, 050/14, 050/7, 050/9, 056/2, 083/2, 051, 057, Lókút 053/2, 066/6, 066/7, 066/8, 068/9, 067, 069, Márkó 055/1, 055/2, Pénzesgyőr 030, 035, 036, 038, 042, Veszprém 01054/2, 01099/1, 01123/1, 01123/2, 0129/1, 01052, 01055, 01072, 01080, 01081, 01087, 01090, 01091, 01092, 01093, 01094, 01095, 01096, 01097, 01098, 01100, 01101, 01102, 01103, 01104, 01105, 01106, 01107, 01108, 01109, 01110, 01111, 01112, 01113, 01115, 01116, 01118, 01119, 01122, 01125, 01126, 01127, 01128, 01129, 01130, 01131, 01132, 01133, 0130, Zirc 0116/1, 0112, 0114	Hárskút 67A, 71C, 73D, 75B, Lókút 10B, 12B, 12E, 12G, 12H, 13A, 13C, 13D, 13NY, 14C, 15A, 15B, 15D, 15F, 1B, 2C, 2D, 2E, 2F, 2G, 2J, 2K, 2L, 2M, 2N, 5F, 6A, 6C, 6D, 6G, 6H, 7H, 8A, 8C, 9A, 9C, 9D, 9E, 9F, 9G, Márkó 10B, 12A, 12C, 13B, 13C, 13D, 14B, 14C, 14D, 14E, 14F, 18G, 1B, 1D, 20C, 21A, 22A, 24A, 24B, 25A, 26A, 26CE, 26TI 1, 27A, 27B, 27CE, 29A, 29B, 29C, 29CE, 29D, 29TI 1, 29TI 4, 2A, 2B, 2NY, 30E, 30F, 30G, 30TI 1, 31E, 31TI 1, 3A, 4A, 4B, 4NY, 5A, 5C, 5D, 6B, 9B, Pénzesgyőr 16A, 16B, 18F, 18G, 20D, Zirc 31A, 31B, 33H, 34B Veszprém 36CE 3, 37A, 37B, 43A, 43B, 43CE 1, 47A, Veszprém-Gyulafirátót 14B, 2C, 33A, 33H, 34A, 34B, 34D, 34E, 35B, 36B, 36C, 37A, 37C, 37E, 38A, 38C, 38D, 38E, 38F, 38NY 1, 39A, 3A, 3B, 3F, 40A, 40B, 40C, 40D, 40F, 40NY 1, 41B, 41C, 41E, 41F, 41G, 42B, 42C, 42E, 42F, 42G, 42H, 43A, 43B, 43C, 43D, 43E, 43F, 43G, 44A, 44F, 44G, 45A, 45F, 46A, 46C, 46E, 46F, 46NY, 47A, 47C, 47D, 48A, 48B, 49A, 49B, 49C, 49D, 49E, 49F, 4B, 4C, 4E, 50A, 51B, 51C, 51D, 52A, 52B, 52C, 52E, 52F, 52G, 53A, 53B, 53C, 54A, 54B, 54C, 54F, 54G, 54TI, 55B, 55C, 55D, 55F, 55G, 56A, 56B, 56D, 58D, 59A, 59C, 60A, 60B, 60C, 60D, 60E, 61A, 61B, 61C, 61D, 62A, 63A, 63B, 64E, 66B, 66D, 68I, 70C, 74B, 75C, 75E, 75F, 75NY 2, 77A, 77CE, 77E, 77F, 77J, 78C, 78D, 79A, 79B, 79D, 7B, 80A, 80CE, 87B, 87C, 88CE 1, 88CE 2, 88CE 4, 88CE 5, 88F, 88J, 8C, 9A



Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett ingatlanok (hrs.z.)	Érintett erdőrészek
KE-2	Természetvédelmi szempontból értékes, fatermelési célú gazdálkodással is megőrizhető erdők	3049,88	Hárskút 028/1, 028/2, 031/1, 031/2, 034/1, 034/5, 035/1, 035/2, 036/2, 041/11, 041/13, 041/14, 041/15, 041/16, 041/17, 041/18, 041/24, 041/25, 041/29, 041/3, 041/30, 041/5, 043/2, 043/4, 049/1, 049/2, 049/3, 050/11, 050/14, 050/19, 050/24, 050/25, 050/26, 050/7, 050/9, 055/16, 055/2, 055/30, 055/31, 055/32, 055/33, 055/34, 055/35, 055/36, 055/37, 055/38, 055/39, 055/40, 055/41, 055/42, 055/43, 055/44, 055/45, 055/46, 055/47, 055/48, 055/49, 055/51, 055/52, 055/53, 055/54, 055/56, 055/57, 055/59, 055/60, 055/61, 056/2, 059/4, 059/5, 059/6, 059/7, 061/1, 061/12, 061/13, 061/14, 061/15, 061/16, 061/17, 061/18, 061/2, 061/3, 061/4, 061/8, 061/9, 063/1, 063/4, 063/5, 063/6, 066/11, 066/12, 066/5, 066/6, 066/7, 066/8, 067/1, 067/2, 072/3, 072/4, 072/5, 072/6, 072/7, 073/5, 083/2, 084/12, 084/3, 085/1, 085/10, 085/11, 085/12, 085/13, 085/2, 085/3, 085/4, 085/5, 085/8, 085/9, 016, 021, 029, 032, 048, 051, 057, 058, 060, 062, 064, 065, 068, 069, 070, 071, 077, 078, 079, 080, 081, 082, Lókút 032/5, 032/6, 032/7, 032/8, 038/4, 053/2, 054/1, 054/10, 054/4, 054/5, 054/6, 054/7, 054/8, 054/9, 064/1, 064/8, 066/1, 066/2, 066/3, 066/4, 066/5, 066/6, 068/1, 068/3, 068/4, 068/5, 068/6, 068/7, 068/8, 068/9, 072/1, 072/2, 072/3, 072/4, 072/5, 072/6, 072/7, 072/8, 072/9, 075/10, 075/5, 075/9, 052, 055, 065, 067, 070, 071, 073, Márkó 055/1, 055/2, Pénzesgyőr 047/12, 047/13, 047/14, 047/15, 047/16, 047/17, 047/18, 047/19, 047/2, 047/20, 047/4, 047/5, 047/6, 047/7, 047/8, 047/9, 052/1, 052/10, 052/2, 052/3, 052/5, 052/6, 052/7, 052/8, 052/9, 062/10, 062/11, 062/12, 062/7, 030, 031, 032, 033, 034, 035, 036, 037, 038, 039, 040, 041, 042, 043, 044, 045, 046, 049, 050, 051, 053, 054, 055, 060, Veszprém 01054/2, 01064/1, 01068/1, 01073/1, 01073/2, 01074/1, 01074/3, 01074/4, 01099/1, 01099/2, 01123/1, 01123/2, 01123/3, 01156/4, 01156/5, 01156/6, 01156/7, 01156/8, 01156/9, 01158/2, 01159/1, 01159/2, 01159/3,	Lókút 100A, 100B, 100C, 101A, 102A, 103A, 104A, 104B, 10A, 10B, 10C, 113A, 114A, 115A, 11A, 11B, 11C, 12A, 12B, 12C, 12D, 12E, 12F, 12H, 13B, 13C, 13D, 14A, 14B, 14C, 14D, 15A, 15B, 15C, 15D, 15E, 15F, 1A, 1B, 1C, 1D, 1E, 2A, 2B, 2C, 2D, 2E, 2F, 2G, 2I, 2J, 2K, 2L, 2M, 2N, 2O, 4A, 4B, 4C, 5A, 5B, 5C, 5D, 5E, 5F, 5G, 6A, 6B, 6C, 6E, 6F, 6H, 6I, 6J, 7A, 7B, 7D, 7E, 7F, 7G, 7H, 8A, 8B, 8C, 98A, 99A, 9A, 9B, 9C, 9D, 9E, 9F, 9G, Márkó 10A, 10C, 11A, 11B, 11C, 11D, 12A, 12B, 13A, 13D, 14A, 14C, 15A, 16A, 16B, 16C, 17A, 17B, 18A, 18B, 18E, 19A, 19B, 19C, 19D, 19E, 1A, 1B, 1C, 1D, 1E, 20B, 20D, 21B, 21C, 22B, 23A, 24A, 24B, 25A, 2A, 2B, 2C, 30A, 30B, 30C, 30D, 30E, 30F, 31A, 31B, 31C, 31D, 31F, 3A, 3B, 4A, 5A, 5B, 5C, 5D, 6A, 6B, 6C, 7A, 7B, 7C, 8A, 9A, Pénzesgyőr 15A, 15B, 15C, 15D, 16A, 16B, 16C, 16TI, 17A, 17B, 17D, 17E, 17F, 18A, 18B, 18C, 18D, 18E, 18F, 18G, 18H, 18I, 18J, 18TI, 18TN, 19A, 19B, 19C, 19CE 1, 19CE 2, 19D, 19E, 19F, 19G, 19H, 19I, 19NY, 20A, 20B, 20C, 20D, 20E, 20F, 73C, 73TI 1, 73TI 2, 74A, 74TI 1, 74TI 2, 75A, 75B, 75C, 76A, 77A 1, 77A 2, 78A, 78B, 79A, 79B, 79C, 80A, 80B, 81A, 81B, 81C, Zirc 30A, 30B, 30TI 1, 31A, 31B, 32A, 33A, 33B, 33C, 33D, 33E, 33F, 33G, 33H, 33I, 34A, 34B, 34C, 34D, 34E, 34TI, 35A, 35B, 35C, 35D, 35E, 35F, 36A, 36B, 36C, Veszprém 37A, 37TI, 4A, Veszprém-Gyulafirátót 101A, 10A, 10B, 10NY 1, 10TI, 13A, 14A, 15A, 15B, 16A, 16B, 17A, 17B, 17C, 1A, 1B, 23A, 24A, 2A, 2B, 2C, 2D, 2E, 33A, 33B, 33C, 33D, 33E, 33F, 33G, 33H, 34A, 34B, 34C, 34D, 34E, 34F, 35A, 35B, 35C, 35D,

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett ingatlanok (hrs.)	Érintett erdőrészetek
KE-2	Természetvédelmi szempontból értékes, fatermelési célú gazdálkodással is megőrizhető erdők		01159/4, 01160/1, 01160/10, 01160/11, 01160/12, 01160/13, 01160/2, 01160/3, 01160/4, 01160/5, 01160/6, 01160/7, 01161/3, 01161/4, 01161/5, 01161/6, 01162/1, 01162/2, 01162/3, 01162/4, 01162/5, 01162/6, 01162/7, 01163/1, 01165/7, 01171/13, 0129/1, 0146/1, 0146/2, 0146/3, 0146/4, 0146/5, 0146/6, 0146/7, 0146/8, 0146/9, 0148/5, 0150/2, 0325/17, 0325/18, 0327/1, 0327/10, 0327/2, 0327/3, 0327/4, 0327/5, 0327/6, 0327/7, 0327/8, 0327/9, 0329/1, 0329/2, 0329/3, 0331/1, 0331/6, 01052, 01055, 01067, 01070, 01071, 01072, 01075, 01076, 01077, 01078, 01079, 01080, 01081, 01082, 01083, 01084, 01085, 01086, 01087, 01088, 01089, 01090, 01091, 01092, 01093, 01094, 01095, 01096, 01097, 01098, 01100, 01101, 01102, 01103, 01104, 01105, 01106, 01107, 01108, 01109, 01110, 01111, 01112, 01113, 01115, 01116, 01117, 01118, 01119, 01120, 01121, 01122, 01124, 01125, 01126, 01127, 01128, 01130, 01131, 01132, 01164, 0130, 0131, 0147, 0151, 0157, 0158, 0159, 0323, 0326, 0328, 0330, Zirc 0111/2, 0111/3, 0111/4, 0111/5, 0111/6, 0116/1, 0118/1, 0118/2, 0112, 0113, 0114, 0115	35E, 35F, 35G, 35NY, 36A, 36B, 36C, 36NY, 37B, 37C, 37D, 37F, 38A, 38B, 38C, 38D, 38E, 38F, 38NY 1, 39B, 39C, 3A, 3B, 3D, 3E, 3F, 40A, 40C, 40E, 41A, 41C, 41D, 41F, 41RA, 42A, 42D, 42NY 1, 44A, 44B, 44C, 44D, 44E, 44F, 45A, 45B, 45C, 45D, 45E, 45TI, 46A, 46B, 46D, 46E, 46F, 47A, 47B, 47D, 47E, 48A, 48B, 48C, 49G, 4A, 4C, 4D, 50B, 51A, 51E, 52D, 52F, 54A, 54C, 54D, 54E, 54NY 1, 55A, 55B, 55C, 55D, 55E, 55F, 55H, 56A, 56B, 56C, 56E, 57A, 57B, 57C, 58A, 58B, 58C, 58D, 59B, 59CE, 5A, 5B, 60NY 3, 62B, 63B, 63C, 63D, 64A, 64B, 64C, 64D, 64E, 64F, 65A, 65B, 65C, 66A, 66B, 66C, 66D, 66NY 2, 67A, 67B, 67C, 67D, 67E, 68A, 68B, 68C, 68D, 68E, 68F, 68G, 68H, 68I, 68J, 68K, 68L, 68M, 69A, 69B, 69C, 69CE 1, 69CE 2, 69D, 69E, 69F, 69G, 69H, 69I, 69J, 69K, 69L, 69M, 69TI, 6A, 6B, 70A, 70B, 70C, 70D, 70E, 70F, 70G, 71A, 71B, 71C, 71D, 72A, 72B, 72C, 72D, 73A, 73B, 73C, 73D, 73E, 73F, 73G, 74A, 74B, 74C, 74D, 75A, 75B, 75C, 75D, 75E, 75F, 75G, 75H, 75I, 75NY 1, 76A, 76B, 76C, 76D, 76E, 77B, 77C, 77D, 77E, 77F, 77G, 77H, 77I, 77TI 1, 78A, 78B, 78C, 78CE, 78D, 79C, 7A, 7C, 80A, 80CE, 88A, 88B, 88L, 88M, 8A, 8B, 9A, 9B, Hárskút 59A, 59B, 60, 60A, 60B, 60E, 60F, 60G, 60H, 60TI 2, 61B, 62D, 62E, 62EY, 62F, 62G, 62H, 62I, 62J, 62K, 67A, 68A, 68B, 69A, 70C, 70E, 71A, 71B, 71C, 71CE, 71D, 71E, 71RA, 72A, 72B, 72C, 73A, 73B, 73C, 73D, 73E, 73F, 73G, 73TI 2, 74A, 74B, 75A, 75B, 75C, 75D, 77A, 78A, 80A, 80CE, 81A, 82A, 83A, 88A, 88B, 89A, 90A, 90TI, 91A, 92A, 92B, 93A, 93B

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett ingatlanok (hrs.)	Érintett erdőrészek
KE-3	Idegenhonos, erősen átalakított erdő- és vágásterületek	309,59	Hárskút 031/1, 041/18, 041/24, 072/3, 072/4, 072/5, 072/6, 083/2, 084/12, 084/3, 032, 068, 069, 070, 071, 077, Lókút 038/1, 038/2, 038/3, 038/4, 053/2, 066/1, 066/2, 066/3, 066/6, 072/5, 072/6, 072/7, 067, 070, Márkó 055/1, 055/2, Pénzesgyőr 052/8, 062/12, 062/13, 062/14, 062/15, 062/9, 037, 060, Veszprém 01051/2, 01054/2, 01073/2, 01123/2, 01156/2, 01156/3, 01156/4, 01156/5, 01156/7, 01156/8, 01156/9, 01158/2, 01159/1, 01159/2, 01159/3, 01159/4, 01159/5, 01159/6, 01160/10, 01160/6, 01160/7, 01160/8, 01161/2, 01161/3, 01161/4, 01162/5, 01162/6, 01162/7, 01163/1, 01163/2, 01165/5, 01165/6, 01165/7, 01169/4, 01171/10, 01171/12, 01171/13, 01171/14, 01171/2, 01178/1, 0129/1, 0134/1, 0136/1, 0136/2, 0146/1, 0146/2, 0146/4, 0146/5, 0148/4, 0148/5, 0148/6, 0150/10, 0150/11, 0150/2, 0150/4, 0150/7, 0150/8, 0152/1, 0152/2, 0152/3, 0152/4, 0152/5, 0152/6, 0324/1, 0324/2, 0324/3, 0325/1, 0325/10, 0325/11, 0325/12, 0325/13, 0325/14, 0325/15, 0325/16, 0325/17, 0325/18, 0325/2, 0325/3, 0325/4, 0325/5, 0325/6, 0325/7, 0325/8, 0325/9, 0327/1, 0327/10, 0327/2, 0327/3, 0327/4, 0327/5, 0327/9, 0329/1, 0331/1, 0331/2, 0331/3, 0331/4, 0331/5, 0334/1, 0334/2, 0341/1, 0341/2, 0341/3, 0345/3, 0345/4, 0345/5, 0349/1, 0349/2, 0353/1, 0353/2, 0355/1, 0355/2, 0357/2, 0357/3, 0357/4, 0357/5, 0357/6, 0357/7, 0357/8, 0357/9, 0363/1, 0365/2, 0365/4, 0366/1, 0366/2, 01049, 01052, 01055, 01080, 01093, 01124, 01127, 01145, 01146, 01164, 0130, 0135, 0147, 0151, 0153, 0154, 0155, 0156, 0157, 0158, 0159, 0160, 0161, 0162, 0163, 0164, 0165, 0166, 0167, 0323, 0326, 0328, 0330, 0332, 0333, 0335, 0336, 0337, 0338, 0339, 0340, 0342, 0343, 0344, 0346, 0347, 0348, 0350, 0351, 0352, 0354, 0356, 0358, 0361, 0362, Zirc 0118/1, 0115	Márkó 10C, 17C, 18C, 18D, 18F, 19B, 19RA, 20A, 23B, 37A, 37B, 37F, 37G, Pénzesgyőr 17C, Zirc 30A, Veszprém 36A, 36B, 37C, 43CE 2, Veszprém-Gyulafirátót 100A, 100B, 102A, 102B, 103A, 103CE, 104A, 105A, 3C, 87D, 87E, 87F, 87G, 87H, 87I, 88C, 88D, 88E, 88G, 88H, 88I, 88K, 88L, 91A, 91B, 91TN 2, Hárskút 62C, 70A, 70B, 70C, 70CE, 70D, 70F, 70G, 70H, Lókút 116A, 14A, 2H, 7C

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett ingatlanok (hrs.)	Érintett erdőrészek
KE-4	Gazdálkodástól kímélendő gyepes élőhelyek	80,95	Márkó 050/4, 050/7, 050/8, 050/9, 054/1, 054/2, 054/3, 055/2, 051, 052, 053 Pénzesgyőr 047/7, 044, 046, Veszprém 01054/2, 01123/1, 01160/1, 01160/11, 01160/3, 01160/4, 01161/4, 01161/5, 01161/6, 01162/4, 01050, 01055, 01094, 01108, 01109, 01110, 01111, 01112, 01113, 01114, 01131, 01132, 01133, 01134, 01137, 01138, 01141, 01143, 01145, 0131	Márkó 29TI 2, 37TI 3, 37TI 4 Veszprém 43TN 1, 44TN, 46TN, Veszprém-Gyulafirátót 52G, 53A, 59A, 59C, 59CE, 60A, 60E, 62CE, 63CE, 77CE, 79A, 79D, 81TN, 83TN, 86TN 1, 87TI 1
KE-5	Változó természetességi állapotú szárazgyepek	1639,3	Lókút 053/2, Márkó 050/1, 050/2, 050/3, 050/4, 050/5, 050/6, 050/7, 050/8, 050/9, 054/1, 054/2, 054/3, 055/2, 051, 052, 053, Veszprém 01054/2, 01064/1, 01068/1, 01068/2, 01069/7, 01073/2, 01123/1, 01149/1, 01149/2, 01150/4, 01150/5, 01150/6, 01150/7, 01150/8, 01150/9, 01155/1, 01156/6, 01158/1, 01160/10, 01160/7, 01160/8, 01160/9, 01165/3, 01165/4, 01165/5, 01165/6, 01165/7, 01166/1, 01166/2, 01171/12, 01171/13, 0129/1, 0133/1, 0133/2, 0134/1, 0134/2, 0134/3, 0136/3, 01050, 01052, 01055, 01070, 01071, 01072, 01085, 01086, 01094, 01095, 01096, 01100, 01103, 01104, 01105, 01106, 01107, 01108, 01110, 01111, 01112, 01113, 01114, 01115, 01116, 01120, 01121, 01122, 01127, 01128, 01129, 01131, 01132, 01133, 01134, 01135, 01136, 01137, 01138, 01139, 01140, 01141, 01142, 01143, 01144, 01145, 01146, 01151, 0130, 0131, 0132, 0135, 0138	Lókút 9TI, Márkó 26TI 1, 26TI 2, 26TN, 27CE, 27TN, 28TN, 29TI 1, 29TI 3, 29TI 5, 30C, 30F, 30TI 1, 30TI 2, 31CE, 31TI 1, 32TN, 33TN, 34TN, 35TN, 37TI 1, 37TI 2, 37TI 3, 9TI, Veszprém 40TN, Veszprém-Gyulafirátót 16NY 2, 17NY 2, 24A, 36CE 1, 36CE 2, 36TN 1, 36TN 2, 37CE 1, 37CE 2, 37TI, 38TN, 39TN, 43TN 1, 44TN, 45TN, 46TN, 47TN 1, 47TN 2, 48TN, 47NY 2, 51NY 2, 51NY 3, 51TN, 53NY, 54C, 54TI, 63CE, 69TI, 73NY 2, 76NY, 77CE, 77NY, 77TI 2, 79D, 79TN, 80CE, 80TN, 81TN, 82TN, 83TN, 85TN 1, 85TN 2, 86TN 1, 86TN 2, 86TN 3, 87A, 87TI 2, 87TI 6, 87TN 1, 87TN 2, 88CE 3, 88NY, 88TI 1, 91C, 91TN 1, 91TN 2, 91TN 3, 92TN
KE-6	Kaszálandó üde és félszáraz gyepek	108,36	Hárskút 028/1, 036/2, 037/1, 041/28, 041/29, 050/18, 050/19, 050/24, 083/2, 085/1, 085/10, 085/11, 085/12, 085/13, 085/2, 085/3, 085/4, 085/5, 085/6, 085/7, 085/8, 085/9, 038, 040, 051, 079, 080, 081, Lókút 068/1, 072/3, 072/5, 072/7, 072/8, Pénzesgyőr 047/13, 047/7, 047/8, 052/1, 052/10, 052/2, 052/3, 052/5, 052/6, 052/7, 052/8, 052/9, 062/10, 062/11, 062/12, 062/2, 062/3, 062/4, 062/5, 062/6, 062/7, 062/9, 044, 046, 050, 053, 060, Veszprém 01099/1, 01155/1, 01156/3, 01156/4, 01156/5, 01156/6, 01156/7, 01156/8, 01156/9, 01160/1, 01160/10,	Pénzesgyőr 80B, Zirc 75B, 80TI

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett ingatlanok (hrs.)	Érintett erdőrészek
KE-6	Kaszálandó üde és félszáraz gyepek		01160/11, 01160/2, 01160/3, 01160/4, 01160/5, 01160/6, 01160/7, 01160/8, 01161/3, 01161/4, 01161/5, 01161/6, 01162/2, 01162/3, 01162/4, 0146/5, 0146/7, 0146/8, 0324/3, 0327/3, 0327/4, 0327/5, 0327/6, 0327/7, 0327/8, 0327/9, 0331/1, 0331/2, 0331/3, 0331/4, 0331/5, 0348	
KE-7	Legeltetéssel fenntartható, természetközeli és másodlagos gyepek, cserjésedő gyepek, cserjések	659,16	Hárskút 28/1, 028/2, 031/1, 035/2, 036/2, 041/10, 041/11, 041/12, 041/13, 041/17, 041/28, 041/29, 041/30, 041/8, 041/9, 043/2, 043/4, 049/1, 049/2, 049/3, 050/11, 050/12, 050/13, 050/14, 050/15, 050/16, 050/17, 050/18, 050/19, 050/20, 050/22, 050/23, 050/24, 050/25, 050/26, 050/7, 055/30, 055/31, 083/2, 0166, 022, 027, 029, 032, 048, 051, Lókút 030/11, 030/14, 038/1, 038/2, 038/3, 038/4, 053/2, 054/1, 054/10, 054/11, 054/12, 054/13, 054/14, 054/15, 054/16, 054/17, 054/18, 054/2, 054/3, 054/4, 054/5, 054/6, 054/7, 054/8, 054/9, 066/1, 066/2, 066/3, 066/4, 066/5, 066/6, 066/7, 066/8, 068/4, 068/5, 068/6, 068/7, 068/8, 068/9, 072/1, 072/2, 072/3, 072/4, 072/5, 037, 052, 055, 056, 057, 067, 069, 070, 071, 073, Márkó 055/2, 056, Pénezsgyőr 047/12, 047/13, 047/14, 047/15, 047/16, 047/17, 047/18, 047/19, 047/2, 047/20, 047/3, 047/4, 047/7, 047/8, 047/9, 052/1, 052/5, 052/6, 052/7, 052/8, 062/10, 062/11, 062/12, 062/13, 062/14, 062/15, 062/2, 062/3, 062/4, 062/5, 062/6, 062/9, 032, 033, 035, 036, 037, 038, 039, 040, 043, 044, 046, 050, 053, 060, Veszprém 01051/2, 01054/2, 01074/4, 01099/1, 01123/1, 01123/3, 01150/4, 01150/5, 01150/6, 01150/7, 01150/8, 01150/9, 01155/1, 01155/2, 01156/3, 01156/4, 01156/5, 01156/6, 01156/7, 01156/9, 01157/2, 01158/1, 01159/1, 01159/2, 01159/3, 01159/4, 01159/5, 01159/6, 01159/7, 01159/8, 01159/9, 01160/10, 01160/11, 01160/12, 01160/13, 01160/2, 01160/3, 01160/5, 01160/6, 01160/7, 01160/8, 01160/9, 01161/3, 01161/4, 01161/5, 01162/1, 01162/2, 01162/3, 01162/4, 01162/5, 01162/7, 01165/5, 01165/6, 01165/7, 01166/1, 01169/4, 01171/1, 01171/10, 01171/13, 01171/14, 01177/5, 0129/1, 0134/1, 0136/1,	Veszprém-Gyulafirátót 101TI, 43D, 44NY, 44TI 1, 44TI 2, 48A, 69TI, 77CE, 78CE, 78E, 80CE, 80TN, 81TN, 82TN, 83TN, 86TN 2, 87B, 87CE 1, 87CE 2, 87TI 1, 87TI 3, 87TI 4, 87TI 5, 87TI 6, 87TN 2, 88CE 3, 88CE 4, 88CE 5, 88CE 6, 88TI 1, 88TI 2, 88TI 3, 91A, 91TN 2, 92TN, Hárskút 60, 60TI1, Lókút 100A, 9TI, Márkó 31TI 2, 37C, 37D, 37E, 37TI 3, 37TI 4, Veszprém 106A, 36CE 1, 37CE 1, 39TN, 41TI 1, 41TI 2, 41VF, 41ÚT, 42TN, 43A, 43TN 2, 48TN, Pénezsgyőr 15TI 1, 15TI 2, 17TI, 78B, Zirc 30A, 30TI 2, 34TI

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett ingatlanok (hrs.)	Érintett erdőrészek
KE-7	Legeltetéssel fenntartható, természetközeli és másodlagos gyepek, cserjésedő gyepek, cserjések		0136/2, 0136/3, 0137/1, 0139/1, 0145/4, 0145/5, 0145/6, 0145/7, 0146/1, 0146/2, 0146/3, 0146/5, 0146/6, 0146/8, 0150/10, 0150/11, 0150/6, 0150/7, 0150/8, 0152/6, 0324/1, 0324/2, 0324/3, 0325/1, 0325/10, 0325/11, 0325/12, 0325/13, 0325/14, 0325/15, 0325/16, 0325/17, 0325/18, 0325/2, 0325/3, 0325/4, 0325/5, 0325/6, 0325/7, 0325/8, 0325/9, 0327/1, 0327/2, 0327/3, 0327/6, 0327/7, 0327/8, 0327/9, 0331/1, 0331/2, 0331/3, 0331/4, 0331/5, 0331/6, 0334/1, 0334/2, 0341/1, 0341/2, 0341/3, 0345/2, 0345/3, 0345/4, 0345/5, 0345/6, 0349/1, 0349/2, 0349/3, 0357/2, 0357/5, 0357/9, 0363/1, 0363/2, 0365/1, 0365/2, 0365/3, 0366/1, 0366/2, 01049, 01050, 01052, 01055, 01080, 01084, 01086, 01093, 01096, 01100, 01101, 01102, 01103, 01113, 01114, 01122, 01124, 01127, 01128, 01131, 01133, 01134, 01138, 01143, 01145, 01146, 01164, 0130, 0135, 0138, 0153, 0154, 0155, 0156, 0157, 0158, 0159, 0163, 0164, 0165, 0166, 0167, 0323, 0326, 0328, 0333, 0339, 0340, 0343, 0344, 0346, 0347, 0348, 0350, 0351, 0358, 0359, 0361, 0362, Zirc 0116/1, 0118/1, 0118/2, 0112, 0114, 0115	
KE-8	Roncsterületek, telephelyek, utak, nyiladékok	65,28	Hárskút 031/1, 036/2, 037/1, 041/28, 041/29, 043/4, 043/6, 043/7, 049/1, 049/2, 049/3, 050/13, 050/22, 050/24, 050/25, 083/2, 085/1, 029, 032, 038, 048, 079, Lókút 053/2, 072/1, 072/8, 067, 073, Márkó 055/1, 055/2, Pénezsgyőr 047/14, 047/15, 052/10, 062/10, 062/12, 030, 031, 032, 033, 034, 037, 038, 039, 040, 041, 042, Veszprém 01051/2, 01054/2, 01073/1, 01073/2, 01074/3, 01074/4, 01099/1, 01123/1, 0129/1, 0133/1, 0133/2, 0136/1, 0136/3, 0137/1, 0139/1, 0331/1, 0331/2, 0331/3, 0331/4, 0331/5, 0331/6, 0341/3, 0345/5, 0345/6, 0357/2, 01049, 01050, 01052, 01055, 01070, 01071, 01072, 01080, 01084, 01086, 01087, 01097, 01100, 01101, 01102, 01103, 01104, 01113, 01114, 01120, 01122, 01124, 01127, 01133, 01134, 01135, 01136, 01138,	Pénezsgyőr 15ÚT, 17ÚT, 18ÚT, 20ÚT, Veszprém 38TN, 45TN, 48TN, Veszprém-Gyulafirátót 101TN 1, 101TN 2, 101TN 3, 69TI, 70ÚT 1, 72ÚT 1, 72ÚT 2, 73ÚT, 80TN, 81TN, 82ÚT, 83ÚT, 85TN 2, 85ÚT, 86TN 1, 86ÚT, 87TI 6, 87ÚT 1, 87ÚT 2, 88CE 2, Lókút 9TI, Márkó 29TI 1, 37ÚT

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett ingatlanok (hrs.z.)	Érintett erdőrészek
KE-8	Roncsterületek, telephelyek, utak, nyiladékok		01139, 01140, 01141, 01142, 01143, 01144, 01145, 01146, 01151, 0130, 0131, 0132, 0138, 0332, 0344, 0348, 0359	
KE-8.1	Jó állapotú, gyepes nyiladékok	103,42	Hárskút 041/16, 041/17, Lókút 038/4, 053/2, 067, Márkó 055/1, 055/2, Pénezsgyőr 030, 032, 033, 034, 035, 036, 037, 038, 039, 040, 041, 042, 043, 046, Veszprém 01051/2, 01068/1, 01073/1, 01073/2, 01074/1, 01074/4, 01099/1, 01123/1, 01123/2, 01123/3, 0129/1, 01052, 01055, 01067, 01070, 01072, 01075, 01076, 01077, 01078, 01079, 01080, 01081, 01082, 01083, 01084, 01085, 01087, 01088, 01089, 01090, 01091, 01092, 01093, 01094, 01095, 01096, 01097, 01098, 01100, 01101, 01102, 01103, 01104, 01108, 01109, 01110, 01111, 01112, 01113, 01115, 01116, 01117, 01118, 01119, 01120, 01121, 01122, 01124, 01132, 01133, Zirc 0111/5, 0116/1, 0112, 0113, 0114, 0115	Hárskút 68CE, 68NY, Lókút 11NY, 13NY, 15NY, 2NY, 9NY, Márkó 10NY, 11NY, 12NY, 13NY 1, 13NY 2, 14NY, 15NY, 16NY, 17NY, 18NY, 19NY, 1NY, 20NY, 21NY, 22NY, 23NY, 24NY, 25NY, 2NY, 4NY, 5NY, 6NY 1, 6NY 2, 8NY, 9NY, 4NY, Pénezsgyőr 15NY, 17NY, 18NY, 19NY, 20NY 1, 20NY 2, Zirc 31NY, 33NY, 34NY, 35NY 1, 35NY 2, 36NY, Veszprém-Gyulafirátót 101NY, 10NY 1, 10NY 2, 13NY 1, 13NY 2, 14NY 1, 14NY 2, 15NY, 16NY 1, 17NY 1, 23NY, 2NY, 33NY, 34NY, 35NY, 36NY, 37NY, 38NY 1, 38NY 2, 39NY 1, 39NY 2, 40NY 1, 40NY 2, 41NY 1, 41NY 2, 42NY 1, 42NY 2, 42NY 3, 43NY 1, 43NY 2, 44NY, 45NY, 46NY, 47NY 1, 47NY 2, 48NY, 49NY 1, 49NY 2, 4NY 1, 4NY 2, 50NY, 51NY 1, 52NY 1, 52NY 2, 53NY, 54NY 1, 54NY 2, 55MV, 55NY 1, 55NY 2, 56NY 1, 56NY 2, 57NY, 58NY, 59NY 1, 59NY 2, 5NY, 60NY 1, 60NY 2, 60NY 3, 61NY, 62NY, 63NY, 64NY 1, 64NY 2, 65NY 1, 65NY 2, 66NY 1, 66NY 3, 67NY, 68NY, 69ÚT, 6NY, 70NY 1, 70NY 2, 70ÚT 2, 71NY 1, 71NY 2, 72NY, 73NY 1, 74NY, 75NY 1, 75NY 2, 75NY 3, 76NY, 77NY, 78NY 1, 78NY 2, 78NY 3, 79NY, 7NY 1, 7NY 2, 87NY 1, 87NY 2, 8NY 1, 8NY 2, 9NY 1, 9NY 2, 9NY 3
KE-9	Szántók, parlagok, ugarok	287,32	Hárskút 028/1, 028/2, 041/10, 041/11, 041/12, 041/13, 041/14, 041/15, 041/16, 041/17, 041/18, 041/24, 041/25, 041/26, 041/27, 041/28, 041/29, 041/3, 041/30, 041/5, 041/6, 041/7, 041/8, 041/9, 043/2, 049/2, 050/20, 050/22, 055/10, 055/11, 055/12, 055/13, 055/14, 055/16, 055/19, 055/2, 055/20, 055/21, 055/22, 055/23, 055/24, 055/25,	Hárskút 73TI 1, 74TI, 82CE, 90CE, Veszprém 41TI 2, 41VF, Veszprém-Gyulafirátót 1VF, 2RA, 69VF 1, 69VF 2, 70VF, 78VF

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett ingatlanok (hrs.)	Érintett erdőrészek
KE-9	Szántók, parlagok, ugarok		<p>055/26, 055/27, 055/28, 055/29, 055/30, 055/31, 055/32, 055/33, 055/34, 055/35, 055/36, 055/37, 055/38, 055/39, 055/40, 055/41, 055/42, 055/43, 055/44, 055/45, 055/46, 055/47, 055/5, 055/51, 055/52, 055/53, 055/54, 055/55, 055/56, 055/57, 055/58, 055/59, 055/6, 055/62, 055/7, 055/8, 055/9, 056/1, 056/2, 059/1, 059/2, 059/3, 059/4, 059/5, 059/6, 059/7, 061/1, 061/12, 061/13, 061/14, 061/15, 061/16, 061/17, 061/18, 061/2, 061/3, 061/4, 061/5, 061/6, 061/7, 061/8, 061/9, 063/1, 063/2, 063/3, 063/4, 063/5, 063/6, 066/1, 066/10, 066/11, 066/12, 066/2, 066/3, 066/7, 066/8, 066/9, 067/1, 067/2, 072/4, 072/5, 072/6, 072/7, 072/8, 072/9, 073/1, 073/2, 073/3, 073/4, 073/5, 076/18, 076/20, 076/22, 027, 029, 048, 053, 057, 058, 060, 062, 064, 065, 068, 070, 071, 077, 078, 079, Lókút 028/6, 066/1, 072/3, 072/5, 072/6, 072/7, 072/8, 072/9, 067, 070, Márkó 055/1, Pénzesgyőr 062/12, 062/7, 060, Veszprém 01156/6, 01156/7, 01156/9, 01158/1, 01158/2, 01159/5, 01160/10, 01160/7, 01160/8, 01165/5, 01165/6, 01165/7, 0134/1, 0134/2, 0145/1, 0145/2, 0145/3, 0145/4, 0145/5, 0146/1, 0146/3, 0146/4, 0146/5, 0148/4, 0148/5, 0148/6, 0150/2, 0152/1, 0152/2, 0152/3, 0152/4, 0152/5, 0152/6, 0327/2, 0327/3, 0329/1, 0329/2, 0329/3, 0331/5, 0331/6, 0334/2, 0345/2, 0345/3, 0345/4, 0345/6, 0353/1, 0353/2, 0355/1, 0355/2, 0357/2, 0357/3, 0357/4, 0357/5, 0357/6, 0357/7, 0357/8, 0357/9, 0363/1, 0363/2, 0365/2, 0365/3, 0365/4, 0366/1, 01077, 01078, 01079, 01080, 01082, 01083, 01084, 01085, 01087, 01122, 01124, 01125, 0147, 0151, 0153, 0154, 0155, 0156, 0157, 0158, 0159, 0164, 0332, 0333, 0335, 0336, 0337, 0338, 0348, 0351, 0354, 0356, 0359, 0362</p>	



<b>Kezelési egység kódja</b>	<b>Kezelési egység megnevezése</b>	<b>Területe (ha)</b>	<b>Érintett ingatlanok (hrs.)</b>	<b>Érintett erdőrészek</b>
KE-10	Vízfolyások, vízállások	6,71	Hárskút 031/1, 035/1, 035/2, 036/2, 029, Lókút 068/1, 068/5, 072/3, 072/4, 072/8, 075/9, 067, 073, Pénzesgyőr 047/4, 047/6, 047/7, 052/10, 030, 031, 032, 033, 035, 036, 037, 038, 039, 042, 043, 044, 046, 051, 054, 055, Veszprém 01162/2, 01162/4, Zirc 0116/1, 0118/1, 0118/2, 0112, 0114, 0115	Pénzesgyőr 15VI, 16VI, 17VI, 18CE, 18VI, 19VI, 20VI

### **3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében**

A tervezési terület egésze a Papod-Miklád (HUBF20002) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területéhez tartozik, így fenntartásával kapcsolatban alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó.

A tervezési területet országos ökológiai hálózati magterület 91,3 %-ban, pufferterület 8,5 %-ban (összesen 99,8 %-ban) érinti.

A tervezési területen előforduló védett fajok és természeti értékek alapján arra vonatkozik a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény.

A tervezési területen a Magyar Állam tulajdoni aránya meghaladja a 80 %-ot, ettől függetlenül számottevő a magántulajdonú területek kiterjedése is (az erdők esetében is >1000 ha).

A tervezett erdőrésztetek területének 78,52 %-a vágásos üzemmódban, 21,27 %-a faanyagtermesztést nem szolgáló üzemmódban, 0,21 %-a pedig átmeneti üzemmódban van.

A tervezési terület élőhelyszerkezetéből és intenzív katonai használatából adódóan a mezőgazdasági hasznosítás nagyon alárendelten van jelen. Legeltetés alapvetően a Miklád területén jellemző, a szárazgyepek birkalegeltetése mérsékelt. Nagyobb kaszált gyepterületek találhatóak Hárskúton a Gyöngyös-hegy lábánál és a Gáspár-kúti-dűlőn, Lókúton a Tanya-völgy alatt és a Keri-cser térségében, valamint Pénzesgyőrben az Égett-hegytől keletre. Szántó művelési ágú (és annak megfelelően is kezelt) földrésztetek elszórtan találhatóak a tervezési területen. Ezek közül a Hárskút térségében előfordulók alapvetően kisparcellások, a többi azonban intenzíven kezelt, nagyparcellás jellegű (Lókút: Kender-áztató és Tuskós-tábla; Veszprém: Pogány-telkek, Egres).

#### **3.3.1. Agrártámogatások**

##### **3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer**

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014–2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014–2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007 és 2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014–2020 közötti időszak végeztével – hasonlóan a 2007–2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. és 2022. évre átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti években a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2023-tól indul, és 2027-ig tart.

A 2014–2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az alábbi honlapon:

[http://termeszetvedelem.hu/\\_user/browser/File/N2k\\_fennterv/3\\_%20mell%C3%A9klet\\_aktualizalt\\_041219.pdf](http://termeszetvedelem.hu/_user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_aktualizalt_041219.pdf)

A Vidékfejlesztési Program 2014–2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan intézkedés elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetőek el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 intézkedés mellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrézlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előírás csoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár, biotikus károsítás által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

#### *A tervezési területen elérhető támogatások*

A tervezési terület gyepterületein a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás (VP4-12.1.1-16 Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések) – a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18.) Korm. rendelet betartása mellett – igénybe vehető.

A tervezési terület gyepterületein az agrár-környezetgazdálkodási támogatás horizontális előírás csoportjai, igénybe vehetők [VP-4-10.1.1-15 - Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés, VP4-10.1.1-16 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés, VP-4-10.1.1-21 - Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés].

Az egységes területalapú támogatás igénybevételének jelenleg hatályos szabályait az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból finanszírozott egységes területalapú támogatás, valamint az ahhoz kapcsolódó átmeneti nemzeti támogatás igénybevételével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 5/2015. (II. 19.) FM rendelet tartalmazza.

A tervezési területen az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevételének szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának feltételeiről szóló 10/2015. (III. 13.) FM rendelet alapján igényelhető ún. zöldítés támogatás. Ehhez minden gazdálkodónak, aki mezőgazdasági területtel rendelkezik, be kell tartania bizonyos környezetvédelmi előírásokat a talaj kedvező állapotának megőrzése érdekében. Ez utóbbi, az elgyomosodás és a túllegeltetés elkerülésére vonatkozó előírásokat szintén a 10/2015. (III. 13.) FM rendelet állapítja meg.

*A tervezési területen elérhető támogatások:*

## KAP II. pillér

Az élőhelykezeléssel összefüggő mezőgazdasági támogatások

- 1) VP-4-10.1.1-15 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés
- 2) VP-4-10.1.1-16 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés
- 3) VP-4-10.1.1-21 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés
- 4) VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
- 5) VP-4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
- 6) VP-4-11.1.-11.2.-21 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
- 7)
- 8) VP4-12.1.1-16 Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- 9) VP4-4.4.1-16 Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások
- 10) VP4-13.2.1.-16 Kompenzációs kifizetések természeti hátránnyal érintett területeken
- 11) VP4-10.2.1.1.-15 A védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának in situ megőrzése
- 12) VP4-10.2.1.1.-21 A védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának in situ megőrzése

## Erdészeti támogatások

- 1) VP4-12.2.1-16 Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- 2) VP5-8.2.1-16 Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása
- 3) VP4-15.1.1-17 Erdő-környezetvédelmi kifizetések
- 4) VP5- 8.5.1.-16 Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások
- 5) VP-5-8.6.2-16 Erdei termelési potenciál mobilizálását szolgáló tevékenységek
- 6) VP5-8.3.1-17 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzése
- 7) VP4-8.5.2.-17 Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése
- 8) VP5-8.4.1.-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása
- 9) VP4-15.2.1.1-16 Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése,
- 10) VP4-15.2.1.2-17 Erdészeti genetikai erőforrások fejlesztése

- 11) VP2-4.1.3.7-20 Csemetekertek gépbeszerzése
- 12) VP5-8.6.1-17 Erdészeti technológiákra, valamint erdei termékek feldolgozására és piaci értékesítésére irányuló beruházások

### **3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer**

A Natura 2000 terület természeti értékeinek megőrzése és fejlesztése a fennálló támogatási rendszerek használatával, illetve azok egyes elemeinek bővítésével biztosítható. A tervezési területen a fenntartási terv célkitűzéseinek elérése érdekében a támogatások igénybevételi szintjének növelése szükséges, de az élőhelyek jellegéből adódóan ennek esetleges elmaradása sem veszélyezteti alapvetően a terület jelölő értékeinek fennmaradását.

Gyepek esetében a területalapú támogatáson túl az agrár-környezetgazdálkodási kifizetések támogatásgyepgazdálkodási tematikus előírás csoportjai vagy az ökológiai gazdálkodás támogatás esetén a gyepgazdálkodás támogatására vonatkozó lehetőségeket is javasolt igénybe venni

A tervezési terület erdőtervezett, magántulajdonban lévő erdőterületein javasolt a VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések igénybevétele.

A jelölő élőhelyek és fajok jelentős része az állami tulajdonban lévő védett területeken található, melyek költségvetési szervek kezelésében állnak, illetve a Natura 2000 kijelölés miatt szükséges korlátozások is elsősorban ezeken a területeken érvényesülnek. Javasolt, hogy a kompenzációs támogatásokhoz önkormányzati és állami szereplők (pl. erdőgazdálkodók) is hozzájuthassanak.

A 269/2007. (X.18.) Kormányrendelettel Kormányrendelet kötelezővé teszi a hasznosítást (legeltetés vagy kaszálás), viszont bizonyos Natura 2000 élőhelyek számára a legkedvezőbb a terület érintetlenül hagyása, ezért javasolt ennek lehetőségét megteremteni.

Javasolt, hogy erdőterületeken a kis kiterjedésű szerkezetátalakításokra is járjon támogatás.

### **3.3.2. Pályázatok**

A tervezési területen KEHOP/KEOP, /LIFE, ROP vagy Interreg pályázatok megvalósítása nem folyik és tervezés alatt sincs.

### **3.3.3. Egyéb**

A fenntartási terv megvalósításához egyéb eszköz (állami tulajdonú terület használatba adása, közmunka program, önkéntesek stb.) bevonása nem szükséges.

### 3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

#### 3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

A kötelező, illetve javasolt kommunikációs eszközök közül a honlap, a hirdetmény, a levélbeli megkeresés, valamint a fórum eszközöket használtuk. A megkeresettek közepes mértékben éltek a nyílt tervezés nyújtotta lehetőségekkel.

A kommunikáció dokumentációját ld. a digitális mellékletben.

Alkalmazott kommunikációs eszközök	Időpont	Levelek/ hirdetmények/ részvevők száma	Címzettek	Igazolás típusa
Honlap	2021. október 29.	1 db honlap	önkormányzat, gazdálkodók, tulajdonosok, vagyonkezelők, területhasználók, lakosság, civil szervezetek, érdeklődők	<a href="https://www.bfnp.hu/hu/keszulo-tervek">https://www.bfnp.hu/hu/keszulo-tervek</a> Letöltések között: HUBF20002 Papod-Miklád fenntartási terve – egyeztetés előtti tervezet
KRID	2021. október 29.	12 db e-mail	hatóságok, államigazgatási szervek	hivatalos vélemények, kiküldött levelek: VE-09/UT/01143-2/2021 VE/51/03834-2/2021 JN/59/07371-2/2021 VE-09/NT/01791-2/2021 VE/54/01728-2/2021 VE-09/ERD/04137-2/2021
Önkormányzati közvetítés	2021. november 9– 23.	6 db levél	önkormányzat, gazdálkodók, tulajdonosok, vagyonkezelők, területhasználók, lakosság	önkormányzati igazolások, feladóvevények KIG/2986-2/2021
Lakossági és gazdafórum	2021. november 24.	4 résztvevő	gazdálkodók, tulajdonosok, vagyonkezelők, területhasználók, lakosság	meghívó, emlékeztető, jelenléti ív
E-mail	2021. november 6.	3 db e-mail	gazdálkodók	elküldött e-mail
Levél	2021. november 5.	33 db levél	gazdálkodók	feladóvevény
Levél	2021. november 5.	5 db levél	civil szervezetek	feladóvevény

Terepbejárásra gazdálkodói igény hiányában nem került sor.

A fenntartási terv készítése során a Bakony Harckiképző Központtal nem volt egyeztetés, a jelen terv gazdálkodás módjaira tesz javavlatokat, a 2011-ben egyeztetett lőtéri területhasználati szabályok nem változnak, katonai használat terén továbbra is a 2014-es fenntartási tervben megfogalmazottak az irányadóak.

#### 3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Ld. 3.4.1. és 3.4.3. táblázatokban.

### 3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Az egyeztetési folyamatban az 59 megkeresett szervezetből/gazdálkodóból 7 vett részt, közülük 4 tett érdemi észrevételt. Az érdemi észrevételek mindegyikét figyelembe vettük, a szükséges módosításokat megtettük. A módosítások a fenntartási terv lényegi elemeit (kezelési egységek kialakítása, intézkedési javaslatokkal kapcsolatos stratégiák, konkrét intézkedési javaslatok) kis mértékben sem érintették.

Véleményező	Vélemény, javaslat	Tervezői válasz	Átvezetés, módosítás
<b>Hatóságok, államigazgatási szervek</b>			
Veszprém Megyei Kormányhivatal Közlekedési és Műszaki Engedélyezési Főosztály	A terveket megvizsgálva megállapította, hogy azok ütügyi érdekeket nem sértenek, így azok ellen kifogást nem emel.	Nem szükséges.	Nem történt.
	Javasolja a műtárgyvédelmi rendeltetésű erdőrészetekkel kapcsolatban az érintett közútkezelő(k) esetleges véleményének figyelembe vételét, továbbá az érintett erdészeti magánutak közforgalom elől történő elzártságának tényleges meglétének a vizsgálatát. A magánutak elzárása „Mindkét irányból behajtani tilos” jelzőtáblával és a „Magánút” feliratú kiegészítő táblával, vagy fizikai eszközzel (sorompó, kapu stb.) történhet.	Nem szükséges.	Nem történt.
Veszprém Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály	A megküldött fenntartási terv egyeztetés előtti tervváltozatával szemben örökségvédelmi szempontból kifogást nem emel.	Nem szükséges.	Nem történt.
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Szolnoki Járási Hivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály (katonai területeken illetékes környezetvédelmi és természetvédelmi hatóság)	A dokumentummal kapcsolatos észrevétel, javaslat annak áttanulmányozása során nem fogalmazódott meg.	Nem szükséges.	Nem történt.
Veszprém Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály	A fenntartási tervvel kapcsolatban nem emel kifogást.	Nem szükséges.	Nem történt.
Veszprém Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztály	Kéri, hogy az általános, gazdálkodáshoz nem köthető intézkedések című fejezet előírása („...más területeken új bányatelek létesítése, vagy a meglévő telek horizontális bővítése nem javasolt”) úgy módosuljon, hogy a bányatelek megállapítást, módosítást megelőző környezetvédelmi eljárás eredményétől legyen függő a bányatelek megállapításának, bővítésének lehetősége.	Javaslatként fenntartjuk.	Nem történt.

Véleményező	Vélemény, javaslat	Tervezői válasz	Átvezetés, módosítás
Veszprém Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti Osztály	G08 kódnál megemlítendő, hogy a vad valamennyi jelölő erdei élőhely természetes felújulását, regenerálódását – a makkfelevéssel, csemeték károsításával – veszélyezteti.	Elfogadva.	Kiegészítés megtörtént.
	I02 és L02 kódoknál az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet 3. melléklete szerinti idegenhonos fehér akác, mint intenzíven terjedő fafaj is megemlítendő.	I02-nél elfogadva.	Módosítás megtörtént.
	3.1. fejezetnél a „Fő célkitűzések” pontban pontosítandó, hogy az erdei élőhelyek természetes megújulása, regenerálódásának biztosítása érdekében milyen vadállomány mekkora mértékű csökkentésére kerüljön sor. A területen lévő erdőkre a legnagyobb veszélyt immár, az ASP-járvány megelőzése érdekében meghozott intézkedéseknek köszönhetően inkább a gímszarvas károsítása jelenti, a cél csak állományuk jelentős (akár 30–50%-os) csökkentésével elérhető.	Elfogadva.	Módosítás megtörtént.
	A 3.1. fejezet További célkitűzések pontjában hasznos lenne általábanvéve a tűzgyújtás megakadályozását – a technikai sportokéhoz hasonlóan – javasolni.	Elfogadva.	Kiegészítés megtörtént.
	A gyepek erdősítésének kerülése, mint célkitűzés ellentétes az Országfásítási Program (Állami erdőgazdasági mintaprogram) törekvéseivel.	Fenntartjuk.	Nem történt.
	A 3.2.1.2. Gazdálkodáshoz köthető intézkedések 2. Kezelési Egység (e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírásjavaslatok pontban a „felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni” szöveget célszerű lenne árnyalni oly módon, hogy a felújítás melyik stádiumában van szükség erre, hogy nem minden fafajnál és termőhelytípus-változatnál szükséges ez, a túlzott mennyiségű kerítés pedig jelentősen növeli a kerítetlen részek vadterhelését.	A módosításra javasolt részlet önkéntesen vállalható javaslatban szerepel. A javaslatok szövegezése AM által kötött, ezért nem módosítható. Amennyiben a gazdálkodók számára ez nem előnyös, úgy nem fognak élni a vállalás.,	Nem történt.
Veszprém Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály	Véleményt nem küldött.	Nem szükséges.	Nem történt.



Véleményező	Vélemény, javaslat	Tervezői válasz	Átvezetés, módosítás
Veszprém Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály	Véleményt nem küldött.	Nem szükséges.	Nem történt.
Veszprém Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Földművelésügyi Osztály	Véleményt nem küldött.	Nem szükséges.	Nem történt.
Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (Vízügyi és vízvédelmi hatósági jogkör)	Véleményt nem küldött.	Nem szükséges.	Nem történt.
Veszprém Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály	Véleményt nem küldött.	Nem szükséges.	Nem történt.
Veszprém Megyei Kormányhivatal Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Normatív Támogatások Kérelemkezelési Osztálya	Véleményt nem küldött.	Nem szükséges.	Nem történt.
Gazdálkodó	Ahol az a kitétel szerepel, hogy a „gyep bármínemű használatát” kerülni kell, ott a legeltetést, kaszálást is kerülni kell?	A fenntartási terv nem tartalmaz a gazdálkodók részére semmilyen újszerű kötelmet (nem változik az, hogy mi lehetséges és mi nem). Az elérhető kompenzációs intézkedéseket a 3.3.1.1. fejezet foglalja össze.	Nem történt.
	Tapasztalata szerint az istállótrágyával szerves trágyázás, gyepszellőztetés elengedhetetlen a kaszálók, legelők fenntartásakor, mind gazdasági mind megőrzési céllal, különben az invazív fajok elszaporodnak, vízmelegtartás nagyságrendileg csökken.	A Natura 2000 jogszabály alapján a tervezési területen a gyepek trágyázása nem megengedhető.	Nem szükséges, nem történt.
	Az inváziós növényfajok elleni védekezés különböző formáira ad lehetőséget a tervezet?	A fenntartási terv új korlátozásokat nem fogalmaz meg.	Nem szükséges, nem történt.
Gazdálkodó	A nagy létszámú vadállomány az erdőszeli kaszálókat nullára rágja.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.

<b>Véleményező</b>	<b>Vélemény, javaslat</b>	<b>Tervezői válasz</b>	<b>Átvezetés, módosítás</b>
	Lókút és Hárskút külterületén jelentős gyepterületek kerülnek erdősítésre jelenleg is.	Fenntartjuk, hogy a jövőben a gyepek erdősítése kerülendő.	Nem szükséges, nem történt.
	Tanya létesítés céljából művelési kivonás lehetséges?	A fenntartási terv új korlátozásokat nem fogalmaz meg.	Nem szükséges, nem történt.
<b><i>További célcsoportok</i></b>			
Lakosság	Nem érkezett észrevétel.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.
Civil szervezetek	Nem érkezett észrevétel.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.
Más irányból nem érkezett érdemi észrevétel.			





AGRÁRMINISZTERIUM

## Nyilatkozat

A HUBF20001 Papod-Miklád kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

**A HUBF20001 Papod-Miklád Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:**



*Balező Bertalan*  
*természetvédelemért felelős helyettes államtitkár*

Budapest, 2022. június „21.”